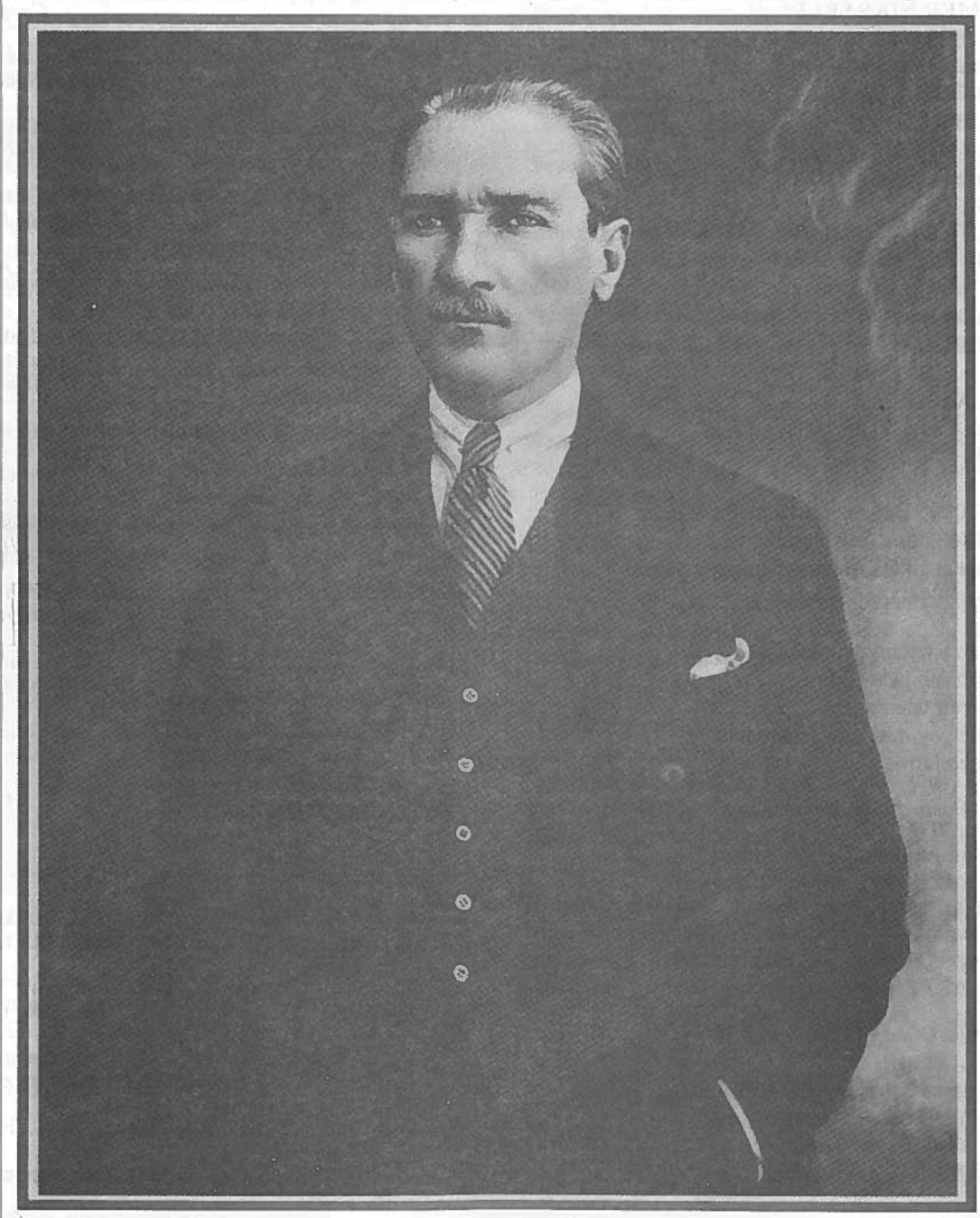

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

KASIM-ARALIK '97

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VÂKIF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Mehmet ORHAN
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Prof. Zafer GENÇAYDIN
Gülay BAYTAŞ
Altan İLTER
İsmail BEYDEMİR

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMEN

Yazışma Adresi:
Necatibey Cad. No: 20/16 Uysal Apt.
Tel : 230 11 54 06430 - ANKARA

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara-Yenişehir Şubesi
Hesap No: 304400-16890-1

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Ahlâk Yasasına uyar.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Ankara
Valiliğinin 12.9.1991 gün ve 8202 sayılı
yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl : 7 Sayı : 75-76
KASIM - ARALIK 1997

Baskı : Mine Ofset Ltd. Şti. - 417 34 75

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri :
İsmail BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3	Mustafa Kemal ve Cumhuriyet Altan İLTER
8	Atatürk 10 Kasım 1953'de Cevat ONAY
9	Atatürk ve Polis Osman Sulhi AKSU
11	Doğulu Kız Mehmet ERGÖNÜL
12	Bizim Eller - Ne Güzel Eller! M. Cavit ALPASLAN
14	Ağınlılar Turan HAZAR
15	Temel Bilimler, Araştırma Politikaları ve Üniversitemiz Prof. Dr. Reşat APAK
16	Dağlar da Dayanamadı Kadının Çılgınlıklarına / Turnaları Vuran Kim Veysel GÜLTAŞ
20	Katıma İstasyonu Mustafa YILDIRIM
22	Mustafa Niksarlı'ya Ağıt İsmail BEYDEMİR
23	Hüssükler Hayri GENÇOSMAN
24	Köyüme Özlem Aydın ÇELİK
25	Gözeller İlhami TURAN
27	Hicaz Türkü - Nota
28	Hicaz Türkü Mehmet ERGÖNÜL
29	Sevgili Mustafa Ağabeyimizi Yitirdik Dr. Vâkif ÖZKUL
29	Ağın Kaymakamlığına Mehmet Emin Bilmez Atandı
30	Haberler
32	Dergi Abone Borçluları

MUSTAFA KEMAL ve CUMHURİYET...

Altan İLTER

Yıl 1997... Cumhuriyet'imizin 74. yılını ulus olarak yine coşkuyla kutladık. Cumhuriyet'in birey ve toplum olarak bizlere sağladığı olanakları belki de tam anlamıyla anlayamadan, kavrayamadan, yine 29 Ekim günü kutladık Cumhuriyet Bayramı'mızı!

Cumhuriyet'i rejim olarak benimseyip, seçmemizin üzerinden 74 yıl geçmiş... Neredeyse üç çeyrek yüzyıl. Bu yazımızda istedik ki tekrar o yıllara dönelim, o günleri beraberce yaşayalım.

Üç kıtada hüküm süren, üç kıtada at koşturup, kılıç sallayan Osmanlı İmparatorluğu artık can çekişiyordu. Avrupalı, ona "*Hasta adam*" diyebiliyordu. Topraklar bir bir elden çıkıyor, yoksul halk bir cepheden ötekine koşarken, saray erkânı ve üst düzey görevliler, İstanbul'un görkemli saray ve köşklerinde günlerini gün ediyorlardı. Ülke bölünmüş, işgal edilmiş, ekonomi batmış, halk yoksulluk çekiyormuş, hiç ama hiç umurlarına bile gelmiyordu.

O güzelim Anadolu topraklarının üzerini kara bulutlar kaplamıştı... Güneş artık eski parlaklığında doğmuyor, seher yelleri eski serinliğinde esmiyordu. Osmanlı'nın üzerine karabasan çökmüştü... Osmanlı son demlerini yaşıyordu... Umutlar tükenmek üzereydi.

İşte böyle bir ortamda, İstanbul'dan bir vapur hareket etti Samsun'a doğru... ve, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a vardı. O vapurda Türk'ün yazgısını değiştirecek ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini atacak olan Mustafa Kemal Paşa da bulunuyordu.

Mustafa Kemal, ilk gençlik yıllarından beri "*Artık bitmekte olan Osmanlı İmparatorluğu yerine, yeni bir Türk Devleti kurmayı*" düşlüyordu. Düşleri gerçeğe dönüştürmek için ilk adım atılmıştı. Boşa harcanacak zaman yoktu... Çalışmak, çok çalışmak ve tarihi kahramanlık destanlarıyla dolu olan Türk ulusunu bir an önce harekete geçirmek, örgütlemek gerekiyordu.

22 Mayıs'ta İstanbul Hükümetine "*Millet yekvücut olup hâkimiyet esasını ve Türk duygusunu hedef tutmuştur.*" içerikli raporunu gönderdi.

Havza ve Amasya... Amasya tamimi. Ve oradan Erzurum'a hareket... Erzurum'da iken, 8 Temmuz'da Ordu Müfettişliği'nden azledildiği bildirildi kendisine. Aynı gece, Harbiye Nazırlığı'na ve Saray'a çektiği telgrafla ordudan istifa ettiğini duyurdu. Mustafa Kemal, artık "*Sine-i Millete*" dönmüş bir fertti ve bütün dayanak noktası da buydu.

Erzurum Kongresi... Sivas Kongresi... ve nihayet Ankara.

Mustafa Kemal ve vatanın kurtuluşu için bu yola baş koyan silah arkadaşları, yurdun dört bir yanında örgütleniyorlardı... Kadın-erkek, genç-ihliyar demeden, herkes ülkenin kurtuluşu, bağımsızlığı için el ele, gönül gönüle bu harekete katılıyor, destek veriyordu.

Uyuyan dev uyanmıştı... Uyuyan dev uyandırılmıştı. Mavi gözleri çakmak çakmak olan bu adam, Türk ulusunu daldığı gaflet uykusundan uyandırmıştı.

23 Nisan 1920... Ankara'nın Ulus semtinde, şimdi "*Kurtuluş Savaşı Müzesi*" olarak kullanılan binada TBMM açılmış ve ilk toplantıda Meclis Başkanlığına seçilen Mustafa Kemal, yeni Hükümetin de ilk Başkanı olmuştu.

1. ve 2. İnönü Savaşları, Mustafa Kemal'e bütün ordu komutanlıklarının verildiği Sakarya Meydan Savaşı... ve nihayet 22 Ağustos 1922 sabahı başlayıp, 30 Ağustos'ta yengiyle sonuçlanan Başkomutanlık Meydan Muharebesi... 9 Eylül günü Yunan'ın İzmir'de denize dökülüşü.

Büyük Zafer'den sonra Mudanya Mütarekesi imzalandı, arkasından da Lozan Sulh Kongresi toplandı. TBMM tarafından Saltanat kaldırıldığında, Hanedan, bir İngiliz gemisiyle, öz ülkesine yeğlediği yeni ülkesine doğru çoktan yol almaya başlamıştı bile...

Ülke düşmanlardan temizlenmiş, şimdi sıra çeşitli alanlarda yapılacak işlere gelmişti.

İkinci Büyük Millet Meclisi, 11 Ağustos 1923 günü 287 milletvekilinin katılımıyla, en yaşlı üye Abdurrahman Şeref Bey tarafından açıldı.

Ali Fuat Paşa'yı geçici Başkan seçen Meclis'te, sıra milletvekillerinin andiçmesine gelince bir önerge verildi. Çünkü, Birinci Meclis *"Sultanlıkla, Halifeliğin kurtuluşundan başka bir amaç gütmeyeceği"* üstüne andiçmişti. Halbuki şimdi koşullar çok değişmişti. Nitekim, bir milletvekilinin yaptığı öneri ile andiçme formülü şu şekilde saptandı. *"Vatan ve milletin esenliğinden ve mutluluğundan başka amaç gütmeyeceğime ve milletin kayıtsız ve şartsız egemenliği esasına bağlı kalacağıma..."*

Meclis tarafından kendisine *"Gazi"* unvanı verilen Gazi Mustafa Kemal Paşa, 286 oyla Meclis Başkanı seçildi. Yapılan seçimler sonucunda 14 Ağustos günü Fethi Bey kabinesi kuruldu ise de, yapılan eleştiriler sonucunda bu Hükümet 27 Ekim 1923 günü istifa etmek zorunda kaldı.

Mustafa Kemal, bir yandan yeni kabinenin kurulması için uğraş verirken, diğer yandan da uzun yıllardır özlemini çektiği *"Cumhuriyet"* rejimini, Türk ulusuna kazandırmanın, armağan etmenin yollarını arıyordu.

Bir ay kadar önce Türkiye'ye gelerek TBMM Başkanı sıfatıyla Gazi'yle bir söyleşi yapan *"Neue Freie Presse"* adlı Avusturya gazetesi muhabiri, Gazi'ye iki önemli soru yöneltmişti. Bunlardan biri Devlet merkezinin neresi olacağı, diğeri de Devlet şeklinin ne olacağıydı? Ekim başlarına rastlayan bu görüşmede, Gazi her iki soruyu da rahatlıkla yanıtlamış ve birine *"Ankara"*, ötekine de *"Cumhuriyet"* karşılıklarını vermişti.

Gazi, düşüncelerini Avusturyalı gazeteciye şu cümlelerle açıklamıştı: *"Anayasamıza göre, egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. Yürütme kudreti, yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde toplanır. Bu iki gücü bir kelime ile anlatabilmek için hangi sözlükte aranırsa aransın, sözü geçen kelime 'Cumhuriyet' olacaktır. Türkiye'nin iç tekâmülü henüz tamamlanmamıştır. Daha başka değişmeler ve gelişmeler de Cumhuriyet esasına varacaktır. Bugün olduğu kadar gelecekte*

de daha çok demokratik bir Cumhuriyet kurulacak ve bu Cumhuriyet hiçbir suretle Batı Cumhuriyetleri esaslarından farklı olmayacaktır."

9 Ekim günü, Ankara'da Yeni Gün gazetesi *"Yakında Cumhuriyet ilân olunacaktır."* başlıklı bir başyazı yayınlamış, tüm İstanbul gazeteleri de bu yazıya sayfalarında yer vermişlerdi.

Bu arada ilk start verilmiş ve 13 Ekim günü *"Ankara"* başkent olmuştu. Şimdi sıra Anayasa'ya Cumhuriyet sözcüğünün ilâve edilerek, *"Cumhuriyet"*in ilân edilmesine gelmişti.

Hükümet krizi ise hâlâ devam ediyordu... Sorunun kısa sürede çözüme kavuşturulabilmesi için Mustafa Kemal de, 28 Ekim günü Parti Yönetim Kurulu toplantısına davet edildi. Toplantıda, yeni Hükümette yer alacak milletvekilleri ve izlenecek politikalar üzerinde çok hararetle tartışmalar oldu.

Bundan sonrasını O'nun kaleminden okuyalım. *"... Gece olmuştu. Akşam yemeğinde 'Yarın Cumhuriyeti ilân edeceğiz' dedim. Orada bulunan arkadaşlar hemen düşünceme katıldılar. Yemekten ayrıldık. O dakikadan başlayarak nasıl davranılacağı üzerinde kısa bir program saptadım ve arkadaşları görevlendirdim."*

O gecenin öyküsünü, bir de Sivas Kongresi günlerinden beri Mustafa Kemal Paşa'nın en yakın çevresinde bulunmuş olan Ruşen Eşref'in (Ünaydın) renkli kaleminden okuyalım: *"28 Ekim pazar günü akşamı Tayyare Cemiyeti (Hava Kurumu) Başkanı Rize Mebusu Fuat Bey'le birlikte Gazi Hazretlerini ziyarete gitmiştik. Bizi lütfen yemeğe alıkoydu... Sofrada, etrafında İsmet Paşa, Kâzım Paşa, Ali Fethi Bey, Kolordusundan mezun olarak gelmiş Kemalettin Sami Paşa vardı. Gazi, Kemalettin Sami Paşa'nın yanına geçti. Benim yerimde lâcivert esvaplı, çetin yüzlü sivil bir zatın yanındaydı. Bu zat, Halit Paşa imiş... Halit Paşa'nın adını çok duymuştum, kendisini ilk defa görüyordum. Duruşundan, kaşlarının çatıklığından, asabi mizaçlı olduğu belliydi. Konuşmuyordu. Kemalettin Sami Paşa ise genç bir şetaretle bazı hatıralar anlatıyordu.*

Büyük hız hamlelerinden önce çok kere o kendine özgü bir susma ve dinleme devri geçiren Gazi, içi kaynar bir zahiri sükûn ile zırhlı idi. Söz İcra Vekilleri Heyeti bunalımına intikal etti. Görülüyordu ki, kurulan hükümet makinesi bir duvara gelmiş dayanmış daha ilerisini aşamıyor. Bunun halli için

herkes bir çare düşünüyordu. O çarenin adını yemekten sonra açıktan açığa ilkin O söyledi:

'Yarın Cumhuriyeti ilân edeceğiz!'

Bu kararı, sofrasında bulunanlar memnuniyetle tasvip ve kabul etti. O zamana kadar hiç konuşmamış olan yanımdaki zat, birdenbire keskin, kısa cümlelerle bu kararı alkışladı, hatta Gazi Hazretleri'nin yarınki toplantıya dair orada bulunanlara verdiği görev ve direktifi nokta şaşmaz bir intizamla uygulanmak üzere yazmak temennisinde bulundu. Herkese küçük birer kâğıt getirildi. Gazi Hazretleri, yapılacak şeyi üç veya dört madde üzerinde yazdırdı.

Saat onbire doğru herkese müsaade verdi. Derin bir sessizlik içinde yanından çıkıldı, yalnız İsmet Paşa orada kaldı. Oradakilerin hepsi biliyordu ki yarın Türkiye'de bir başlangıç olacaktır. Çünkü O'nun olgun düşüncelerden ve ergin muhakemelerden sonra verdiği kararda gösterdiği hız ve iradede tabiatın büyük hadiselerinde görülen heybetlilik ve isabet vardır."

Halk Partisi Grubu'nca hazırlanan ve Anayasa'nın 5 maddesinin değiştirilmesini öngören maddeler ile Anayasa Komisyonu'nun buna eklediği, Devletin dili ve dini ile ilgili madde, ertesi sabah 10.00'dan itibaren Parti Grubu'nda tartışmaya açılmıştı. Yeni kurulacak Hükümette görev alacak isimlerin belirlenmesi de, bu toplantının ana konularından birisini oluştuyordu. Parti Grubu'na Fethi Bey Başkanlık ediyordu. Grup toplantısında, gerek Anayasa maddelerinde yapılacak değişiklik, gerekse yeni oluşturulacak Kabine konusunda şiddetli tartışmalar sürüp gidiyordu. Sorunun giderilmesi için toplantıya Mustafa Kemal de çağırıldı. Bir saatlik aradan sonra saat 13.30'da toplantı tekrar başladı. Adliye Vekili Seyit Bey ile İstanbul milletvekili büyük tarih bilgini Abdurrahman Şeref Bey, yaptıkları konuşmalarda Cumhuriyet rejiminden ve özelliklerinden övgü ile söz ettiler.

Bu konuşmalardan sonra oybirliği ile kabul edilen Anayasa'nın bazı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin tasarı, akşama doğru TBMM Başkanlığı'na intikal ettirildi.

Yunus Nadi Bey'in Başkanlığını yaptığı Anayasa Komisyonu, değiştirilmesi önerilen maddelere dokunma gereğini bile duymadı. Tasarının görüşülmek üzere tekrar Meclis Başkanlığı'na gönderildiğinde, saatler 18.00'i gösteriyordu.

Tarihi 29 Ekim günü, Türkiye Büyük Millet Meclisi, İkinci Dönemi'nin ilk yılında 43. toplantısını yapıyordu. Yaşanan günün önemini bilen milletvekillerinin tümü hazırıldılar. Yeni Türk rejiminin adının konulacağını bilemeseler bile, bazı olayların yaşandığını ve Gazi'nin önemli bir nutuk söyleyeceğini duymuş olanlar da dinleyici localarını hıncahınç doldurmuşlardı.

Başkanlık kürsüsünde Başkanvekillerinden Çorum milletvekili İsmet Bey (Eker), Kâtiplik yerlerinde de Denizli milletvekili Haydar Rüştü Bey (Öktem) ile Afyon milletvekili Ruşen Eşref Bey (Ünaydın) bulunuyordu.

Saat tam 18.00'de Başkan, Anayasa Komisyonu'nca kendilerine iletilen değişiklik tasarısının ivedilikle gündeme alınmasını önerdi. Öneri oybirliğiyle kabul edildi.

Anayasa Komisyonu Başkanı ve İstanbul milletvekili Yunus Nadi Bey'in değişiklik tasarısı hakkındaki uzun konuşmasını takiben, sonradan Milli Eğitim Bakanı olan Vasıf Bey (Çınar), aydın din adamlarından Konya milletvekili Eyüp Sabri Efendi, Rasih (Kaplan) ve "Milli şair" sıfatıyla nitelenen Mehmet Emin (Yurdakul) yaptıkları duygulu konuşmalarla tasarıyı desteklediler.

Başkan'ın oya sunduğu yeterlik önergesiyle, hemen maddelerin görüşülmesine geçildi.

Kâtip Ruşen Eşref Bey (Ünaydın), kalın ve gür sesiyle tasarının birinci maddesini okuyordu. *"Hâkimiyet bilâ kayd ü şart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmek esasına müstenittir. Türkiye Devleti'nin şekl-i hükümeti, Cumhuriyet'tir."*

Ruşen Eşref Bey'in daha da gür sesle ve üstüne basarak okuduğu *"Cumhuriyet"* sözcüğü bir anda büyük coşku yarattı ve adeta salonu ayağa kaldırdı. Tüm milletvekilleri ve dinleyici localarını doldurmuş olanlar büyük bir huzura kavuşmuş gibiydiler. Rejimimizin adı konulmuştu... Cumhuriyet.

TBMM sonunda, Anayasa'daki değişiklik tasarılarının tümünü kabul ederek, Cumhuriyet rejimini benimsemiş ve Mustafa Kemal'i de ilk Cumhurbaşkanı seçmişti.

İsmet Bey (Eker) sonucu şu sözlerle Genel Kurul'a bildirmişti: *"Türkiye Cumhurbaşkanlığı için yapılan seçimde, oylamaya katılan üyelerin sayısı 158'dir."*

158 üye oybirliğiyle Ankara milletvekili Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ni Cumhurbaşkanlığı'na seçmişlerdir."

Son derece coşkun tezahürat arasında kürsüye gelen Gazi Mustafa Kemal Paşa, Türkiye Devleti'nin ilk Cumhurbaşkanı olarak ilk nutkunu söylüyordu.

"Muhterem Arkadaşlar! Olağanüstü önemli ve evrensel olaylar karşısında, Yüce ulusumuzun gerçek uyanıklığının değerli bir belgesi olan Anayasa'mızın bazı maddelerini açıklamak için ilgili komisyonca yüksek kuruluza önerilen kanun tasarısının kabulü dolayısıyla yeni Türkiye Devleti'nin zaten dünyada bilinen ve bilinmesi gereken niteliği, milletlerarasında yerleşmiş ünvan ile adlandırıldı. Bunun doğal sonucu olmak üzere, bugüne değin doğrudan doğruya Meclis'in Başkanlığı'nda bulundurduğunuz arkadaşınıza yaptırdığınız görevi, Cumhurbaşkanı ünvanı ile yine aynı arkadaşınıza, bu âciz arkadaşınıza verdiniz. Bu münasebetle şimdiye değin birçok kez hakkımda açıklamış olduğunuz sevgi, içtenlik ve güveni bir kez daha göstermekle yüksek değerbilirliğinizi kanıtlamış oluyorsunuz. Bundan dolayı yüksek kuruluza ruhumun bütün içtenliğiyle teşekkürlerimi sunarım.

Efendiler! Yüzyıllardan beri doğuda haksızlığa ve zulme uğrayan ulusumuz, Türk ulusu gerçekte sahip olduğu yüksek yeteneklerden yoksun sayılıyordu. Son yıllarda ulusumuzun eylemli olarak gösterdiği yetenek, Allah vergisi anlayış, onun için kötü düşüncede bulunanların ne denli gafil, ne denli incelemeden uzak, yüzeyde kalmış insanlar olduğunu pek güzel kanıtladı. Ulusumuz sahip olduğu nitelik ve yeteneklerini, hükümetinin yeni adıyla uygarlık alemine daha kolay olarak göstermeyi başaracaktır. Türkiye Cumhuriyeti cihanda aldığı yere lâyık olduğunu eserleriyle ispat edecektir.

Arkadaşlar! Bu yüksek kurumu meydana getiren Türk ulusunun son dört yıl içinde kazandığı zafer, bundan sonra da birkaç katı ile sonuçlarını gösterecektir. Bu âciz insan, bana gösterilen güvene lâyık olabilmek için pek önemli gördüğüm bir noktadaki ihtiyacımı açıklamak zorundayım. O ihtiyaç, yüksek kurulunuzun benim hakkımdaki teveccüh ve güveninin, yardımının sürmesidir. Ancak, bu sayede ve Allah'ın yardımı ile bana verdiğiniz ve vereceğiniz görevleri gereği gibi yerine getirmeyi başarabileceğimi umarım.

Muhterem arkadaşlarımla ellerine her zaman çok içtenlikle ve sıkı suretle yapışarak onların varlığından kendimi bir an bile müstağni görmeyerek çalışacağım. Ulusun sevgisini her zaman dayanak noktası sayarak hep birlikte ileriye gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır."

Saat 21.00 olmuş, ortalık iyice kararmıştı. Fakat Meclis'teki mutlu olayı haber almış olan Ankaralılar, Meclis'in önüne yığılmışlar, Cumhuriyet'i kabul eden milletvekillerini ve Devletimizin ilk Cumhurbaşkanı'nı gönüllerince alkışlamak istiyorlardı.

Anayasa değişikliği kabul edilerek Cumhuriyet ilân olunduktan sonra, Türkiye'nin yaşamında yepyeni ve ileri bir dönemin başladığı, yeni bir sayfanın açıldığı bütün valiliklere telgrafla duyuruldu.

Yurdun hemen hemen her köşesinde atılan 101 pare top sesleri, Cumhuriyet'in ilân edildiğini tüm ulusa ve dünyaya duyuruyordu.

Her köşe adeta bayram yerini andırıyordu.

"Cumhuriyet" sonunda ilân edilmiş ve ertesi gün de İsmet Paşa (İnönü) Başkanlığındaki yeni Hükümet kurulmuştu...

Sıra, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel, ekonomik, ticari ve hukuki alanlarda yapısını değiştirecek olan yasaların çıkarılmasına, devrimlerin yapılmasına gelmişti.

3 Mart 1924'de Halifelik kaldırıldı... Aynı gün Şeriye ve Evkaf Vekâletleri kaldırıldı ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilerek, laikliğe doğru ilk adım atıldı.

25 Kasım 1925'de Şapka Kanunu kabul edildi.

30 Kasım 1925'de Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatıldı.

17 Şubat 1926'da Medeni Kanun, 24 Mayıs 1928'de Uluslararası rakamlar, 3 Kasım 1928'de de yeni Türk harfleri kabul edildi.

12 Nisan 1931'de Türk Tarih Kurumu, 12 Temmuz 1932'de ise Türk Dil Kurumu kuruldu.

21 Haziran 1934'de Soyadı Kanunu kabul edildikten sonra, 5 Aralık 1934'de de çağdaş, demokratik ve laik Türkiye'nin yaratılmasında çok önemli bir yer tutan Türk kadınına seçme-seçilme hakkı verildi.

5 Mart 1937'de ise Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, Laiklik, İnkılapçılık ilkelerinin Anayasa'ya girmesi sağlandı.

Ülke toprakları çok uzun yıllardan beri savaş alanı içerisindeydi... Anadolu'nun birçok yeri düşman tarafından yakılıp, yıkılmış ve talan edilmişti. Osmanlı döneminde ekonomi ve sanayi alanlarında maalesef herhangi bir girişimde ve atılımda bulunulmamıştı.

Ancak, artık ülke tam bağımsızlığına kavuşmuştu... Özgürdü. Anadolu insanı tüm bireyleriyle uzun yıllar düşmana karşı savaşmış ve Anadolu topraklarının her zerresi onbinlerce insanın kanlarıyla sulanarak, ülke kurtarılmıştı.

Önce Meclis kurulmuş ve sonra da Cumhuriyet ilân edilmişti.

Artık, "Ümmet" in yerini "Millet", Padişah'ın tartışılmaz kudretinin yerini "Millî hâkimiyet" almaya başlamıştı.

Sosyal yapıyı değiştirecek yasalara koşturularak, ekonomiyi canlandırmak ve sanayi alanında yatırımlar yapmak artık kaçınılmazdı.

Ve çok hızlı bir kalkınma hamlesi başlatıldı...

Kıraç Anadolu topraklarının üzerine süratle kurulan şeker, çimento, bez vb. fabrikaların dumanları hare hare gökyüzüne doğru yükselmeye başlamıştı...

Patika köy yolları kasabalara, kasabalar şehirlere bağlanıyordu şose yollarla... Hırçın nehirler üzerine köprüler kuruluyordu.

Dağlar, kayalar parçalanıyor ve ülkenin ekonomisini, yazgısını değiştirecek olan çelik raylar, yani demiryolları, susamış toprağın yağmura hasreti gibi, bağı yanık Anadolu insanının yanına ulaşıyordu...

Limanlar hizmete açılıyor ve Türk toplumunun iyi ve çağdaş bir eğitim alması için hızlı bir eğitim kampanyası başlatılıyordu...

Sonuç olarak, ülke hızlı bir kalkınma temposuna girmişti.

Ekonominin, bu hızlı kalkınma temposunun pistonu, lokomotif de bir ölçüde Kamu İktisadi Teşebbüsleri idi. KİT'ler çok değişik alanlarda gördükleri

işlevlerle, bir taraftan ülke kalkınmasına katkıda bulunurken, diğer taraftan da işsizlik sorununun önüne geçiyorlardı.

KİT'ler uzun yıllar bu ülkeye, bu ülkenin insanına ve ekonomisine ivme kazandırdı, yaşam verdi. Deyim yerindeyse KİT'ler, ülke ekonomisinin aynasıydı... KİT'ler bu ülkenin direği ve can damarıydı...

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK döneminden itibaren, uzun yıllar başarıyla hizmet veren KİT'ler, ne yazık ve ne acıdır ki uygulanan yanlış politikalar, alınan birtakım yersiz kararlarla çöktürilmeye, yok edilmeye çalışılıyor!

Ancak, tüm bu olumsuzluklara karşın, ülkenin bu hızlı kalkınma temposu hiçbir zaman yitirilmedi. Çünkü, ilk tohum kuvvetli atılmıştı.

Türkiye Cumhuriyeti, her alanda çağdaşlığa doğru dev adımlarla yürümeye devam ediyor.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'mızın bu yıl 74. sünü kutladık yine hep birlikte.

"Cumhuriyet"i; Anayasamızın 1. maddesine "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.", 2. maddesine de "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." sözleriyle perçinlemişiz adeta.

Yıllar önce Menemen'de ve yurdun çeşitli yörelerinde hortlayan ve günümüzde ise daha da dal budak salarak, O'nu yıkmayı hedefleyen şeriat özlemcilerinden, "Cumhuriyet"imizi koruyacak ve kollayacak güçteyiz.

Şehit kanları üzerinde kurulan tam bağımsız, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde, şanlı bayrağımız dünya var oldukça nazlı nazlı dalgalanmaya devam edecek.

Cumhuriyet Bayramı hepimize kutlu olsun...

Bu yazının hazırlanması sırasında, değerli hemşehrimiz rahmetli Kemal Zeki Gençosman'ın "Atatürk Ansiklopedisi" adlı eserinden de yararlandım. Kendisini burada bir kez daha rahmetle anmayı görev sayıyorum. A.İ.

ATATÜRK

10 Kasım 1953'de

Cevat ONAY

Ankara bugün içli bir heyecan yaşıyor.

Ankara bugün sevgi, saygı dolmuş taşıyor.

Sokaklarında sessiz, telâssız bir akın var;

Tarihî bir olaya yine sahne bu diyar.

İşte heyecanların coştığı an geliyor;

Ay yıldıza sarılı o kahraman geliyor.

Öyle bir kahraman ki kapkara günümüzde

Biricik yol gösteren nur oldu önümüzde.

Güneş onun başından bu güzel yurda doğdu,

Asırlar boyu süren karanlıkları boğdu.

Sanki geçmemiş gibi aradan onbeş sene,

Bir millet ona âşık, hayran onun sesine.

Yine o milletin önünde önder gibi;

Kurtardığı bayrağın altında bir er gibi.

Gönüllerden kurulan bir taht üzerinde o,

Milletinin bağrında en lâıyk yerinde o.

O büyük kurtarıcı, milletin ATASI'dır,

Tanrısına yönelmiş gidiyor ağır ağır.

Ey dönülmez yolların en bahtiyar yolcusu!

Müsterih ol, bir millet eserinin kolcusu!..

ATATÜRK ve POLİS

Osman Sulhi AKSU

Bu yazı, hazırlamakta olduğum

"CUMHURİYET DEVRİ POLİS TARİHİ"

adlı eserden esinlenerek hazırlanmıştır.

"Atatürk" adını ne zaman duysam, içimi ılık bir duygu sarar. Gururlanırım. Bu belki büyük bir sevgidir. Öyle bir sevgi ki bu sevginin içinde saygı ve hayranlık vardır. O, bir milleti parçalanmaktan, yok olmaktan kurtardığı gibi, saygınlığı büyük olan dünyaya yepyeni güçlü bir devlet kazandırdı. Atatürk, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu olmaktan öte, birçok mazlum milletin de bağımsızlık kazanmalarına öncülük etti. Atatürk'ü iyi tanımak ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundaki çektiği sıkıntıları anlamak için, o devir tarihini çok iyi bilmek gerekir. Hasta olan bir aslanı parçalayıp yemek için etrafını saran ve zaman zaman onu ısırarak çakallardan kendini koruması ve daha sonra da onları uzaklaştırması, yalnız Türklerin ve Türkleri seven milletleri değil, tüm dünya milletlerinin takdirlerini kazanmıştır. Bu aslanı, can çekiştirmekten sağlığa ve canlılığa kavuşturan Atatürk olmuştur.

Atatürk'ü sevmeyen bir Türk düşünemiyorum. Akli başında normal olan her Türk vatandaşı, O'nun hatırası önünde saygı, sevgi ve hayranlıkla eğilir. Düşmanlarına bile sözleri ve davranışları ile ders veren bu kişinin kimseye ve hiçbir topluma zararı dokunmamıştır. Geleneklerimize, göreneklerimize ve dinsel yaşamımıza saygınlık getirmiştir. Bazı kendini bilmez yobaz diye adlandıracağımız, dininden, imanından, haberi olmayan cahil insanlar, O'nun aleyhinde bulunuyorlar.

Örneğin; heykellerinin dikilmesine, resimlerinin asılmasına karşı çıkıyorlar. Camilerde adına fatiha bile söyletmiyorlar. Ancak, bu kişilere söylenecek kısa bir sözümüz vardır. Eğer bugün rahat rahat "Cuma Namazı" kılabiliyorsak bu nimeti O'na borçluyuz. Çünkü "Cuma Namazı"nın en önemli şartlarından biri "Hür" olmaktır. Hür olmamızı O sağlamadı mı? İstanbul'un işgali sırasında birçok büyük ve küçük camilerin bulunduğu Sultanahmet Meydanı'nda, Halide Edip Adivar bir Cuma günü namaza giden insanların arasına dalarak "Yurdumuz işgal altında iken Cuma namazı kılmaya sıklıkla musunuz? Kılarsanız hata işlemiş olursunuz" diye bağırıyordu. O gün bağırıldığı yerde bugün onun mütevazı heykeli yer almakta, o günlere buruk bir tebessümle bakmaktadır.

Bu yobazlar, tüm çabalarına rağmen Atatürk sevgisinin, en büyük ilimizden, en küçük meşramızda oturanların gönüllerine girmesine, yerleşmesine engel olamamışlardır. Ata'nın o devirlerde rastlanan ve yanında Mareşal Fevzi Çakmak'la birlikte taşbasması resmi, köy kahvelerini, köy odalarını süsleyen en güzel hatıra olmuştur. Ata'ya sevgi ve saygı yukardan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya başlamıştı. Mezradan, köyden, kasabadan şehirlere ulaşmış ve yayılmış, gönülleri fethetmişti. Bu sevgi ve saygı kanım içindeki sıcaklık gibi, her Türkün yaşamına güç vermiştir ve vermeye devam etmektedir.

ATATÜRK'ÜN BEKÇİLERİ

1960'larda Urfa'da görevliydim. Bazı kendini bilmezlerin tüm yurttaki "Atanın heykellerine yönelik saldırı olması ihtimaline karşı Urfa'da da önlemler

alınması önemle" istenmişti. Urfa'da böyle bir tecavüzün olmayacağını bilmeme rağmen, tedbir almayı uygun buldum. Şehrin merkezi yerinde Öğretmenler Lokali'nin bahçesinde, havuz kenarında tunçtan bir Atatürk büstü vardı. Bu büste karşı, yapılabilecek muhtemel bir saldırıya karşı yalnız geceleri beklemek üzere Şehmuz adında bir bekçi görevlendirdik. Çünkü gündüzleri lokal ve bahçe açık olduğu için burası kalabalık oluyordu. Aradan uzun süre geçmişti. Urfa'nın senede, belki de birkaç senede bir fırtınalı, kumlu, topraklı bir havası olur. Çölden kalkan kumlar yükseklerden gelir, güneşi kaplar, her taraf kapkaranlık olur. Bu sıcak kumlu hava, soğuk ve nemli hava tabakasına rastlayınca çamur olup yağmur gibi aşağıya iner. Bu yağışın içerisinde kurbağa, kertenkele gibi hayvanların da bulunduğu görülür. İşte böyle bir gece idi. Yerler balçık balçıktı. Otomobillerin üzerinde kalın bir mil tabakası oluşmuştu. Telefon çaldı. Nöbetçi amiri, Atatürk'ün büstünün çalındığını bildiriyordu. Ve "Bekçi Şehmuz da ortalarda yok" diyordu. Üzüldüm, ama içimden bir ses "olamaz" diyordu. Araba istedim. Alelacele giyinerek Atatürk'ün büstü'nün bulunduğu yere gittim. Büst yoktu, yerlerde birtakım ayak izleri vardı. Bu izler sokak aralarına gidiyordu. İlk yapılacak iş ve ilk akla gelen şey bekçi Şehmuz'u bulmak ve ondan sonra gerekli işlemlere başlamaktı. Bu amaçla önce evinde aramayı uygun buldum. Eyyübiye Mahallesi'nin dar ve çamurlu sokaklarında ilerlerken çok düşünceli ve endişeli idim. Bir katlı küçük bir oda ve bir mutfaktan ibaret toprak damlı evin kapısını çalarken, merak ve endişem son haddini bulmuştu. Kapıyı bekçi açtı. Üzerinde resmi elbisesi vardı. Bizi görünce şaşırdı. Hürmetle selâmladı. Ben hemen "Atatürk nerede" diye biraz da heyecanla yüksek sesle sordum. O üzerindeki palaskayı düzeltti, içerde idare lambasını yaktı, eliyle bir yeri işaret ederek mahalli şivesiyle:

"Aha, orada yatı" dedi. Başımızı içeri sokup baktığımızda, beş çocuk ve karısının minderler üzerinde oturduğunu, Atatürk'ün büstünün ise yıkanmış, temizlenmiş olarak mevcut olan bir tek yatağı ona verip Atayı yatırdığını ve kendisinin de onun başında nöbet beklediğini gördük. Atatürk'ün büsbütün çamurlanmasına, kirlenmesine gönlü razı olmayan bu vatan evladı, onu evine götürmüş, belki mevcut olan bir kalıp sabunu ile temizlemiş, yıkamış ve tek yatağını ona hasrederek yatırmış ve başucunda nöbeti ihmal etmemişti. Bu ne büyük bir sevgi ve saygı idi. Bu olayı ömrüm boyunca unutamadım ve unutamam. Birçok toplantıda bu olayı Ata'ya sevginin bir örneği olarak anlattım ve ömrüm oldukça da anlatacağım.

ATATÜRK'Ü GÖRME MUTLULUĞU

Ben Ata'yı çok severim diye yazıma başlamıştım. Bu sevgi, belki de onu görmüş olmaktan, yakından görmüş olmaktan kaynaklanıyor herhalde. Yıl 1934... İstanbul'da ilkokul dördüncü sınıftayım. Öğretmenimiz birgün sevinçle sınıfa girdi. "Yarın yüce Gazimiz, Mustafa Kemal Paşamızı İstanbul'a gelecekler. Biz de okul olarak karşılamaya gideceğiz" dedi. O'nu görmek ne büyük zevk, ne büyük şerefti. Hem de çok yakından görecektik. O gün okula büyük bir neşe, heyecan egemendi. Geceyi nasıl geçirdim bilemiyorum. Ama hatırladığım yegane şey, ev halkının neşeme katılması ve bana gıpta ile baktıkları idi. Sabahleyin erkenden okulda toplandık. Gülhane Parkı'na geldik. Bizden önce gelmiş okullar vardı. Biz de önceden belirlenmiş olan yerimizi aldık. Yerimiz parkın giriş kapısı önünde idi. Elimize kırmızı-beyaz balonlar verdiler. Balonların üzerinde "Yaşasın Cumhuriyet" yazılı idi. Heyecanlı bekleyişlerden sonra, önden polisler, askerler, motosikletler ve atlı muhafız birlikleri geçti, hemen ardından Atatürk'ün açık otomobili geliyordu...

DOĞULU KIZ

Mehmet ERGÖNÜL

Bir kız tanıdım zamanla,
Çınar dalları gibi uluydu,
Allığı yüzünde şafakların,
Kendisi Doğuluydu.

Gözleri, çekilmiş hançer gibi aydınlık,
Yüreği karlı dağlar kadardı.
Arzusu, mevsimlerce ılık.
Kendi gönlünce Evren'i vardı.

Bir deli nehirdi, içilmez, acı suydu,
Alnının çizgisinden okudum,
Kendisi Doğuluydu.

Saçlarında dağ çiçeklerinin kokusu,
Elleri deniz, elleri yosun,
Bir destan gibi yazılmış,
Bir destan gibi okunsun...

Bende kırkinci odanın mahremiyeti
Bende çarpar sıcacık yüreği Yunus'un,
İğde kokan yollarda seni bekliyorum,
Mademki Doğulusun.

Hâlâ başımdan gitmedi kavak yelleri,
Hâlâ, ateş dolu yüreğim...
Maviler, morlar kapasın yolumu,
Sana doğru akışım, senden yana her adım.
Dağları delmesini bilmem ama,
Ben de Ferhad'im.

Tüm arzulardan soyunuk,
Tüm insanların ortasında yapayalnız,
Unutulmuşluğun acı türküsü dudaklarımda
Seni bekliyorum Doğulu kız...

BİZİM ELLER– NE GÜZEL ELLER!

M. Cavit ALPASLAN

27 Eylül 1997... Dr. Vâkıf Özkul'un arabasıyla Ankara Hanımeli Sokaktan çıkıyoruz. Arabada ben, eşim Leman ve Nihat İspir var. İkinci arabada ise Macit Yaşar ve eşi.

Sabahın seher vakti. Yollar sessiz.

Sıhhiye'den, Dikimevi, Saimekadın, Mamak, derken Kayaş-Samsun yolundayız. Kayaş'ı ikiye bölen Hatip Çayı'nın Hasanoğlan ve Elmadağ'dan getirdiği, Bayındır deresiyle zenginleştirdiği su, şehrin kirliliğini almamış, temiz ve duru. Kayaş vadisinde betonlaşmaya direnen ağaçlar sonbahar renklerine bürünmüş. Yapraklar ayva sarısı, nar kırmızısı... Koca bulvarda lüks benzinlikler.

Depomuzu doldurup ayaküstü demli çaylarımızı içip yola koyuluyoruz. Hasanoğlan, Elmadağ ve İrmak'ı geçip Kırıkkale'ye varıyoruz. Buradan Samsun-Sivas-Yozgat yönüne dönüyoruz. Nihat'ın yaptığı hesaba göre Sivas-Malatya yolu, Kayseri-Malatya yolundan 67 km. daha kısaymış.

Yozgat'ta mola veriyoruz. Hava iyice kapandı. Çıplak dağlar yer yer büyük beton bloklar arasında; şirin sayılabilecek çay bahçesinde hazır yemeklerimizi yiyip, çaylarımızı içiyoruz. Yoz ve çıplak arazide Yozgat çamlığı, çölde vaha yeşilliğini andırıyor. Akdağmadeni'nde başlayıp Yıldızeli'ne kadar süren meşe ormanları, XVI. yüzyılda Kanuni'nin Bağdat seferine katılan İngiliz elçisi Busbek'in kitabında belirttiği gür Anadolu ormanlarının cılız kalıntısını oluşturuyor şimdilerde.

Yollar bomboş. Arabamız asfaltta hızla kayarken Nihat kendisinin ve Vâkıf'ın piposunu dolduruyor. Biz duman altındayız. Saatler ve arabamız hızla ilerliyor. Yıldızeli yakınlarında dinlenme molası... Sivas'ı geçiyoruz, Malatya'ya uğramadan Ağın'a dönüyoruz. Morhamam'da benzin almak istiyoruz, kurşunsuz benzin yok. Kavun kesip yiyoruz.

Gün kapanmak üzere, Feribot iskelesindeyiz.

Karşıdaki feribot bizleri görünce hemen hareket ediyor. Geçiyoruz. Beyaz tepeler, derelerle desenlenmiş. Anılarımız, özlemlerimiz...

Sular altında kalmış İsperek dereleri, Hoşirıklar, Kurtkayalar... Anıları kalmış (Pağnik) Kaşpınar Köyü, yeni yerinde yeşile bürünmüş. Hasan Ağa, Şoför Memet dayı, Ali Rıza, Fazlı dayı ve Aptul dayılar yok, Celal Aslan'lar, Ruhi Fırat'lar, Cevdet Özdem'ler yok, bizleri arayıp soranlar yok gayrı. Amma velâkin yeni insanları, yeni ağaçları, yeni bağlarıyla oluşmuş yeni Pağnik. Hani, Vehbi Ertürk'e, Zeki Gündoğdu'ya, İhsan Erbakan'a gelin getirdiğimiz Pağnik!

"Memleket isterim!

Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun,

Memleket isterim!

Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;

Olursa bir şikâyet ölümden olsun."*

Memleket, Ağın.

Gök mavi, dal yeşil. Salkım salkım üzüm, koca gövdeli kovuklu dut ağaçları, cevizleri ve daha nice meyveleriyle Ağın. Ilgıt ılgıt dereler, pınarlarla Ağın. Cam göbeği mavi gölü, güneşin batışını çilek kırmızısı yansıtıken, çıpıl çıpıl dalgalarda güneş okları dansözler gibi kıvrılıyor. İşte memleket!

Çocukluğumda, göklerinde uçurtmalar uçurduğum, kışın donmuş sularında topaç döndürdüğüm, dağlarında kuzu otlatığım, odun-ot topladığım memleketim. Derelerinde çimdiğim, ceviz topladığım memleketim!

İşte şurada, İsperek Deresi'ndeki bağımızda; çamurdan-taştan Köroğlu'nun kalelerini, deredeki sularla değirmenler yapmışım. Yazın sıcağında şu şelalenin sularıyla serinlenmişim. Söğüt ağaçlarının dallarının kavuştuğu şu yüksek mağaranın sularında üzüm, karpuz soğutmuşum. Kocaman cevizin dibinde yaralı bir üveyiği yılanın ağzından alıp, sağaltmışım.

Aşağıdaki eski yolda anacığım la bağın ürünlerini taşımıştık...

Anacığım! Biliyor musun? Benim büyüyeceğim, kardeşlerime bakacağım, para kazanacağım hayaliyle yaşıydın.

Şimdi damları çökmüş iki katlı şahnişinli, odaları ağaç oymalı dolaplarla süslü evimizde, kardeşlerimle ne büyük dayanışma ile umudumuzu yitirmeden yaşamıştık. Şu Beyaz Saray'ın bulunduğu yerdeki Taş Mektep'e başladığımda bana tahta bir okul çantası almıştın, taze vernik kokusu hâlâ burnumda tütüyor. Sabaha kadar başucumda tutmuştum o çantayı. Babam hep beni okula yazdıracağı günü beklerdi ya, okula babasız başlamıştım.

Siz, okul ve sınıf arkadaşlarım! Rahmi, Gültekin, Niyazi, Mustafa, Selahattin, Nedret, Necibe, Hatice, Zeki, Ziyaattin, Şefika, Leman, Behram, Necip, Nihat, Vâkıf, Mehmet... Hatırlıyor musunuz? Bir hademe Ayşe Bacımız (anamız) vardı. Üşüyen ellerimizi avuçlarında ısıtırdı. Islanmış, donmuş çoraplarımızı sobada kuruturdu. Mendiliyle sümklerimizi silerdi...

S. Nazif İlder öğretmen, bana küçük dağ evinin çatı katında yatan dedesinin keçilerini otlatan Heidi'yi, Klara'yı tanıtmıştı. Karlar kraliçesini, Kibritçi kızı tanıtmıştı, bu okulda.

Nuri Onat öğretmen, ölümsüzlüğü arayan Gılgamış'ı, Ulusunu umutsuzluktan kurtaran Oğuzhan'ı tanıtmıştı. Tarihi, coğrafyayı, ulusumu, yurdumu tanıtmıştı, Cumhuriyeti, devrimleri ve de ATATÜRK'ü tanıtmıştı bu okulda.

Halim Özkul öğretmen, İran'da acımasız Şah'ı çekiciyle öldürüp, önlüğünü özgürlük bayrağı yapan Demirci Gave'yi** (Kava olayının kahramanı), Fransız İhtilâlini, özgürlük savaşlarını anlatmıştı bu okulda.

Ne coşkulu geçirdi o yıllar 23 NİSAN, 29 EKİM bayramları...

Affan Dede, parasız verdi bana çocukluğumu.

Dağlar daha yeşil Ağın'da... Bağlar-bahçeler bakımlı, terkedilmişlik yok şimdilerde. Doğa boşluk kabul etmiyor.

Emekli arkadaşlarımızdan birçoğu, bahar ve yaz aylarını Ağın'da geçiriyorlar, bağ ve

bahçelerinde azımsanmayacak çapta üretim yapıyorlar. Verimsiz bayır-kıraç arazilerde kayısı bahçeleri geliştirilmiş. Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi bol miktarda üretilen elma pazarlaması yapılamadığı için Ağın'da da dallarında kalmış, çürümeye terkedilmiş.

Bu yıl üzüm ve ceviz çok bol. Damlar, çatı araları çarşaf çarşaf pestil, kor kor sucukla dolu.

Kısa sürdü gezimiz. Günlerimizi olanca gücümüzle değerlendirdik. Mahalleyi, bağlarımızı, komşularımızı ziyaret ettik. Artan zamanlarımızda kahveye gittik, arkadaşlarımızla okey oynadık, şakalaştık, geçtiğimiz günleri andık. Dönüşümüze iki gün kala kardeşim Mebrure ve baldızım Saliha geldi, onlarla, Niyazi ve karısı Zeliha ile gezdik, çocukluğumuzu yaşadık.

Dayımın kızı Fatma Sobay'ın ölümünü burada duydum, çok üzüldüm. Her ikisi de dayımın torunu olan Tülin ve Halit çiftini burada tanıdım, onlara başsağlığı diledim. Kafalarıyla, davranışlarıyla, kültürleriyle pırıl pırıl olan akrabalarımı tanımak mutluluk verdi bana. Birçok Ağın'lı gibi, onlar da anne ve babalarının son kalıntılarını satarak koptular Ağın'dan.

Gelişimde bizi özel ilgiyle karşılayan Ağın Kaymakamı sayın Mehmet Emin Bilmez, Belediye Başkanı Erol Korkmaz, Emniyet Amiri Sunay Öztürk, İlçe Milli Eğitim Müdürü Murat Baltacı'ya teşekkürlerimizi sunuyoruz. Ağınlılar Derneği yöneticileri olarak, tertiplenen brifingden de yararlandık. Yöneticilerimizin arzuları doğrultusunda Dernek olarak elimizden geleni yapacağız.

Sıla hasretini, gönül acımızı dindirdik Ağın'da.

15 Ekim 1997

* C. Sıtkı Tarancı (Otuz Beş Yaş-Memleket İsterim)

** İran'da İslamiyet öncesi, önlüğünü bayrak yaparak, halkına çok zulüm yapan, Şah Yezit Cert'i öldüren halk kahramanı, çocuk beyni ile yarasını sağıltan.

AĞINLILAR - II

Turan HAZAR

Doktor Vâkîf'ın sofrası bir kültüredür,
Bilgi gerek, görgü gerek, yürek gerek
Oturmak için.
Bir bakışıyla eleştirip, gözlerinden öper.
Hiç bilemezsin niçin?

Değerlendirmiş avantajını,
Değerli bir öğretmen çocuğu olmanın,
Nazik, bilgili ve eşine sevecendir Doktor Vâkîf.
Çağlayanlar coşacak yüreğinde,
Kurulursa Ağınllılar için şu vakıf.

Yürekten sever tüm Ağınllıları Dünya'daki.
Asla bıkmaz hizmetten Kara'sına, Kör'üne, Kel'ine.
Bir iş'ar alırsa birinden,
Hiç üşenmeden biner
Sevgili Opel'ine.

Her zaman âriftir mecliste.
Asla izin vermez sohbede sertleşmeye.
Sıkılırsa havasından Ankara'nın,
Atar kendini güzel Çeşme'ye.

Derin bir nefes alıp, dostlarıyla Belkahve'de,
Planı yapılır İzmir'deki günlerin,
Dolar meyler bagaja,
Hatırası için dünlerin.

"İzmir'in kadını deniz kokar"
Demiş ozan, "denizi kadın",
Buyurun dostlar bu sofraya!..
Böylesine dostluğu,
Bir kez de siz tadın.

28.10.1997

TEMEL BİLİMLER, ARAŞTIRMA POLİTİKALARI ve ÜNİVERSİTELERİMİZ

Prof. Dr. Reşat APAK*

Bugünkü maddesel bilimin temellerini atan İlkçağ filozoflarından Heraklit'e göre "dünya, evrensel bir başlatıcıya ihtiyaç duymaksızın kendi yasasına göre tutuşan ve kendi yasasına göre sönen ebedi bir ateştir. Su ve toprak, bu ilk unsurlardan birtakım değişmelerle oluşur. Herşey her an değişen, durmadan akıp giden bir oluşumdur. Herşey kendi karşısına dönüşür; soğuk sıcağa, gündüz geceye, büyük küçüğe, canlı ölüye... dönüşür. Karşıtların birliği ve çatışması herşeyin temelidir. Herşey bir çatışmada zorunlu olarak meydana gelir." İşte yüzlerce yıldır canlı kalan bu fikirleri bugünkü konumuza uyarlarsak, araştırmacılığımız da kendimizle çatışmamızın, kendimizi aşma çabalarımızın ürünüdür. Fakat bu çatışma, benliğimizi bir üst düzeyde senteze ulaştıran, bilimi ve teknolojiyi geliştiren ve insanları mutlu kılan soylu bir uğraştır. Burada araştırma ödülleri paylaşan meslekdaşlarımız ve bu ortamı yaratan Araştırma Fonu Yönetimimiz, bu soylu uğraşın parçalarıdır. Ortak amacımız İstanbul Üniversitesi'nde bilimi, araştırmayı ve ilerlemeyi özendiren çağdaş bir yarışma ortamını oluşturmaktır. Çünkü, başta genç araştırmacılarımız olmak üzere meslekdaşlarımız ancak böylesi bir ortamda yeteneklerini geliştirip, yaratıcılıklarını ortaya koyabilirler.

Öğretim üyelerimiz uluslararası düzeyde araştırma yapmalı mıdır? Araştırmacılıkla, eğiticiлик arasındaki ilişki nasıldır? Bu soruları tartışabilmek için Üniversitemizin geçmişine bakmamız gerekir.

1933 Üniversite Reformu'ndan önce İstanbul'daki Darülfünun'un durumuna ilişkin Malche raporu (1), bu kurumda aşağıdaki hastalıklara tanı koymuştur:

- bilimsel yayınların yetersizliği,

- öğretim üyeleri arasındaki kısır çekişmeler,
- öğretim üyelerinin, zamanlarının büyük bölümünü üniversite dışı işlere ayırması,
- profesör, profesör muavini ve muallimlerin sayısının görece düşüklüğü.

Bu raporda bir profesör, "kuru kuruya ders veren bir konferansçı değil, hayat ve hareket veren bir rehber, kendi küçüklerine varlığı ile örnek olan ve her yıl dersini yenilemesi gereken sürekli bir öğrenci" olarak tanımlanmıştır. Nitekim, Atatürk de Darülfünun'un felce uğramasının başlıca sebebinin, öğretim elemanlarının kendi başlarına bağımsız araştırma alışkanlığı edinememeleri ve sadece kuru aktarmacılık yoluyla ders vermelerinde buluyordu. İki yıl önce Üniversitemizin açılış törenine konuk olmuş İngiliz eğitimci Lord D'ainton'a göre de "kendi beyninde araştırmacılık ışığını yakamamış kişiler, başka beyinlerde de bilim şevkinin meşalesini tutuşturamaz." Bizler öğrencilerimize sadece 'öğretmek'le değil, aynı zamanda onları 'eğitmek'le de yükümlüyük, yani onları bir mesleğin isterlerine göre şekillendirmemiz yetmez, onlara düşünmek, neyi nasıl araştıracaklarını bulmak konusunda da yardımcı olmak zorundayız. Bu da araştırmacı ruhumuzu yitirmeden kendimizi sürekli geliştirmemizle mümkündür.

Darülfünun'u lağvedilmeye götüren eleştirilere baktığımızda, bu eleştirilerin Üniversitemizin bazı birimleri için ne yazık ki hâlâ geçerli olduğunu görüyoruz. Ancak, gerektiğinden fazla karamsar olmaya da yer yoktur. Henüz 3-4 yıl öncesine kadar bazı hocalarımız "büyük güçlüklerle oluşturduğumuz çalışmaları yabancı dergilerde basıma vermememiz gerektiğini, bunun kendi bilimsel ve teknik sınırlarımızı başkalarına karşılıksız sunmak ve onların da

* İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı.

emeksiz sahiplenmesi demek olduğunu" ciddi ciddi savunabiliyorlardı. Bu mantığın doğal uzantısı, dünya yayın listelerinde bizim üstümüzde yer alan ülke bilimcilerinin, bizimkinin yüzlerce misli tutarındaki sırlarını bizlere karşılıksız sunmalarıdır! Bereket versin ki ülkemizin iç dinamikleri, bu engelleri aşabilecek çabaları ortaya koymaktır. Son 5-6 yıldır Türk insanının dünya bilim hazinesine katkıları, bilimsel atıf indeksince taranan saygın uluslararası hakemli dergilerdeki yayın sayımızda büyük bir makale sıçramasıyla somutlaşmaktadır. Bunun geri döndürülemeyecek bir süreç olduğuna inanmak istiyoruz.

Araştırma, eğitim ve öğretim hizmetlerinin merkezi düzeyde koordinasyonu, bir ülkenin bilim ve teknolojisini geliştirebilecek bir bütünlüğe kavuşturulması, ulusal bilim politikaları aracılığıyla gerçekleştirilir. Bir ülkenin bilim politikası ve ulusal hedefleri, bileşik kaplar kuralı gereği, o ülkenin genel ekonomik ve sosyal düzeyiyle uyum içindedir. Örneğin, tarım ağırlıklı bir köylü ekonomisi, yoğun madde fiziğini ya da uzay teknolojilerini destekleyemez, çünkü bunun için gereksinmesi ve alt yapısı yoktur. Totaliter devletlerde özgür toplumbilimsel araştırmalar ya da teokratik devletlerde evrim kuramı doğrultusunda çalışmalar yapılamaz. Yakın tarihte militarizm özenen ufak çaplı bir Ortadoğu dikta rejiminin, temel fizik ve kimya araştırmalarını nükleer silah ve sınır gazı üretimine yönlendirdiği ortaya çıkmıştır. Dünya egemenliğine soyunan ileri kapitalist bir ülkenin bilimde öncelikli hedefleri, ekonomik yayılma ve askeri güç yoluyla dünya denetimini elinde tutabileceği stratejik hedeflerdir. Her zaman açıkça telaffuz edilmese de, ileri gitmeyi başaran bütün ülkelerde ortak bir özellik, bilim politikalarına sahip olmalarıdır. Türk bilim ve teknoloji yaşamına önderlik eden güçler de Türk toplumunu iyi analizleyerek 2000'li yıllara dönük ulusal hedefleri ve seçimli destek verilecek sektörleri iyi belirlemelidirler. Bu hedefler bir kez belirlendikten sonra bunlara yönelik maddi kaynakların ve insan gücünün verimli kullanımı, emir-kumanda zinciriyle değil, demokratik bir özendirme-yönlendirme mekanizmasıyla sağlanmalıdır. Burada bilim

insanının, ancak özgür ve huzurlu bir ortamda yaratıcılığını ortaya koyarak çalışabileceği unutulmamalıdır.

Gerek bilime ayrılan kaynaklar, gerekse bunların temel ve uygulamalı bilimlere dağılımı, dünyada önemli farklılıklar göstermektedir. Amerikan üniversitelerinde ekonomik durum ve dış ticaret açığına bağlı olarak genelde AR-GE harcamalarına, özelde uzun vadeli temel bilimsel araştırmalara desteğin kısılması, lisans eğitiminin yeterince önemsenmemesi, fen ve mühendislik alanlarında doktora derecelerinin %55'inden fazlasının yabancı uyruklu öğrenciler tarafından kazanılması eleştirilere hedef olmaktadır(2). Çin, Japonya ve Doğu Asya ülkelerinde ise araştırma harcamalarının ulusal gelire oranının giderek artırılması gündemdedir. Japon üniversiteleri üzerine 1992 yılında yapılan araştırmalar, bu üniversitelerde kalabalık laboratuvarlar, eskimiş cihazlar, yetersiz destek, az sayıda doktoralı eleman ve teknisyenlerden oluşan çok olumsuz bir tablonun varlığını ortaya koymuştur. Bu tanı üzerine ileri araştırmaların ve teknolojik büyümenin kaynağının üniversite olduğu fikrinden hareketle, pek çok üniversite; yeni binalar, modern cihazlar ve süper bilgisayarlarla donatılmış ve 2000'lere kadar araştırma harcamalarının iki katına çıkartılması hedeflenmiştir. Bu yoğun çabalara karşın önde gelen Japon üniversitelerinin rektörleri, süregelen geleneksel yapılanma değiştirilmediği sürece bu girişimlerin yetersiz kalabileceği yolundaki endişelerini dile getirmişlerdir. Nitekim, Japonya bu haliyle kendi teknolojisini geliştirecek temel araştırmalarda hamle yapmaktan çok, diğer ülkelerde geliştirilen teknolojilerin uygulanmasında başarılı olmuştur(3). Japonya ve Doğu Asya'da altın çağını yaşayan teknolojik geliştirme çalışmalarının diğer tarafında yüksek düzeyde yaratıcılık gerektiren temel bilimsel buluşların bir sıçrama yapamayışı, toplumbilimcilerin ilgi alanına giren bir problemdir. Bizce bunun başta gelen nedenlerinden biri, Japonya ve Doğu Asya'da, Avrupa'daki gibi sanayi devrimi ile hemzaman bir bilim ve kültür rönesansının yaşanmamış ve geleneksel yapıların kırıılarak yaratıcı

bireyselliğin önem kazanamamış olmasıdır. Bu ülkelerin deneyimleri, aynı geleneksel yapıyı ve toplumsal alışkanlıkları koruyan Türkiye'yi de ilgilendirmektedir.

Fen bilimleri alanında son yıllarda gelişen başlıca uluslararası rekabet konuları:

- yoğun madde fiziği,
- üstün iletkenlik ve üstün akışkanlık,
- uzay teknolojileri,
- malzeme bilimi ve yarı-iletkenler,
- elektronik ve enformatik,
- atmosfer kimyası ve stratosferik ozon tabakası aşınması,
- polimerik yüksek teknoloji ürünleri,
- yeni katalizörler,
- kümeler (atomar ve moleküler yığılımlar) kimyası,
- egzotik moleküler yapılar,
- kaotik sistemler,
- laser uygulamaları,
- plazma fiziği,
- biyoteknolojiler; karada ve suda yaşayan mikroorganizmalar aracılığıyla yeni besin üretimi ve atık arıtım tekniklerinin geliştirilmesi,
- fotosentez ve solunum kimyası,
- tıpta yeni ilaç tasarımına yönelik sentez ve analiz yöntemlerinin geliştirilmesi ve veri tabanının genişletilmesi,
- yeni spektroskopik yöntemler vb. gibi alanları kapsamaktadır.

1996 yılı Nobel kimya ödülü, egzotik karbon yığılım molekülleri olan fullerenlerin keşfi dolayısıyla Curl, Kroto ve Smalley'den oluşan ekibe verilmiştir. Karbon yüzeyinden laser ışınlarıyla buharlaştırılan gaz halindeki karbonun helyum atmosferinde yoğunlaştırılması sırasında ortaya çıkan ve 60-78 arası karbon atomu içeren fullerenler, içiçe geçmiş beşgenel ve altıgenel yüzeylerden oluşan kabuk biçiminde bir kafes yapısı sergilerler. 1980'lerin sonlarında gerçekleşen bu buluşlar, mikrodalga spektroskopisi yöntemiyle

karbon yönünden zengin yıldızların atmosferleri ve gezegenlerarası gaz bulutlarının incelenmesi çabalarından kaynaklanmıştır.

Nobel fizik ödülü ise kuantum mekaniğinin üstün akışkanlığa uygulanması, helyum-3 atomunun mutlak sıfır noktasının biraz üzerinde bozon karakterli çiftlenme özelliğinin ve üstün akışkanlığının keşfi yolundaki çabalarından ötürü(4) Lee, Osheroff ve Richardson'dan oluşan ekibe verilmiştir. 1970'lerde yapılan bu buluş, atom ve molekül boyutlarında geçerliliği bilinen kuantum kuramını makro-cisimlere uygulama olanağını açmasıyla, evrende kozmik cisimlerin oluşum süreçlerinin aydınlatılmasına ışık tutacak nitelikte bulunmuştur.

Fizik ve kimya Nobel ödülleri birlikte değerlendirildiğinde, genel olarak evrenin yeryüzü sınırlarını aşan gizemlerinin araştırılmasına, özelde kozmik cisimlerin oluşum süreçleri, yıldız atmosferleri ve gezegenlerarası gaz bulutlarının incelenmesi çabalarına prim verildiği anlaşılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi'nde kimya bilim alanının analitik kimya anabilim dalında yürütmekte olduğumuz çalışmalar hakkında da kısaca bilgi vermek isterim. Bilindiği gibi kimya, maddenin atom ya da molekül düzeyinde iç yapısını ve değişimlerini inceleyen bilim koludur. Analitik kimya ise kimya biliminin, maddelerin nitel olarak tanınması ve bunların niceliklerinin belirlenmesi ile ilgilenen bilim dalıdır. Tartı ya da hacim ölçümüne dayalı gravimetrik ve volumetrik analiz; spektroskopik, kromatografik ya da elektroanalitik yöntemleri kapsayan enstrumantal analiz teknikleri hep analizlenen nesnelerin niceliklerinin belirlenmesine yönelik araçlardır. Analitik kimyacılar yeni analiz teknikleri geliştirerek veya mevcut yöntemlerin duyarlılığını ve seçiciliğini yükselterek problemlere çözüm getirirler. Adli tıptan mikroelettronığe, arkeoloji ve sanat tarihinden klinik kimyasına kadar geniş bir yelpazede, çeşitli bilim kolları, analitik kimyanın sunduğu olanakları veri olarak kabul eder ve değerlendirirler.

Türkiye'de analitik kimya bilim dalı, yayınlarının etki alanı oldukça fazla branşlardan biridir. Analitik kimyada üretilen uluslararası eserlerin göreceli sayısı, genel olarak

bilime uluslararası katkı düzeyimizin ortalamasının anlamlı olarak üzerindedir. Ben ve çalışma arkadaşlarım, Mühendislik Fakültesi Analitik Kimya Anabilim Dalı'nda özellikle eser elementlerin ve çevresel bakımdan önemli kimyasal maddelerin, atomik ve moleküler spektrofotometri ile tayinine yönelik yeni yöntemler geliştirilmesi, su ve toprak arıtımı ve atıklarının değerlendirilmesi ile ilgilenmekteyiz. Bu alanlarda çok sayıda uluslararası bildiri ve belirli projelerin yanı sıra bilimsel atıf indeksince taranan dergilerde yılda ortalama 4 makale yayınlıyoruz. Araştırma makalelerimiz ortalama 3-4 yazarlıdır; birimimizde yapılan tüm doktora tezleri ve yüksek lisans tezlerinin büyük çoğunluğu uluslararası yayınlara dönüştürülmektedir.

Türkiye'de bilimden uzaklaşma eğilimleri, buna karşı biz bilimcilere düşen ödevler ve üniversitelerimizin rekabet gücü tartışılması gereken konulardır. Son yıllarda ekonomik sıkıntılar, bilim ve teknolojinin nimetleriyle donatılmış modern ülkelerde bile insanın maddi ve manevi doyumu arayışına çözüm getirilemeyişi, bilimde şarlatanlık örnekleri, bazı çevre sorunları ve salgın hastalıkların suçunun bilimsel buluşlara yüklenmesi vb. çeşitli etkenler, pek çok ülkede halkın bilimden soğumasına, akılcılığa ve bilime karşı çeşitli felsefe ve inanışların yaygınlaşmasına yol açmaktadır. XX. Yüzyılın devlerinden biri olan Sovyetler Birliği'nin ekonomik çöküşü ve politik olarak tarih sahnesinden silinmesiyle Rus bilimcileri umutsuzca önemsiz ikinci işlerde çalışmakta ve ekmek kavgası vermektedirler. Genel bir eğilim olarak dünyada uygulamalı araştırmalara ve teknolojik geliştirme çabalarına kaynak işlevi sıklıkla unutilan temel bilimsel araştırmalara verilen bağlı destek, gün geçtikçe azalmaktadır. Bütün bunlara ek olarak Türkiye'nin kendine özgü koşullarından kaynaklanan akıl, hukuk ve bilim düşmanlığı etkenleri hepimizce bilinmektedir. Burada bilimcilere düşen ödev, felsefecilerle birlikte akıldışı metafizik çözüm arayışlarıyla mücadele etmek ve bilimi halka yeniden sevdirmek olmalıdır. Bu yolda bilimciler için uygun araçların başlıcaları; popüler bilim dergileri ve kitapları, bilim ve doğa yasalarının

geniş halk yığınları tarafından görerek, dokunarak, eğlenerek öğrenildiği yerler olan bilim merkezleri, bilim ve teknoloji müzeleri, açık öğretim üniversiteleri, öğrenci proje yarışmaları ve özellikle çevre sorunlarına somut çözümler üreten, tarım kesiminde ürün verimini ve çeşitliliğini artıran projelerdir. Ayrıca, bilim adamının gerek yaşam ve davranış biçimiyle, gerekse laik ve açık topluma yönelen tehlikelerle mücadelesiyle halka örnek olması gerektiği gözden ırak tutulmamalıdır.

Dünyada ve Türkiye'de yüksek düzeyde araştırmacılık ve eğitici için zorunlu olan seçkincilik eğilimleri karşısında Üniversitemizin konumu nedir? Türkiye'de bilim politikalarına yön veren iki kurum olan YÖK ve TÜBA, açıkça telaffuz edilmese de dünyanın üst düzey üniversiteleri ile yarışacak, ortak işler yapacak ve ilişkiler kuracak, uluslararası standartları tutturan birkaç üniversite ve enstitünün kurulmasını desteklemektedirler. Bu kurumlar iç ve dış denetime açık olacak, öğretim ve araştırma etkinlikleri açısından akredite edilecek, bölüm kütüphaneleri ve bilgisayar ağları uluslararası standartlarda kurulacak, sanayi ile büyük araştırma ve işbirliği merkezleri oluşturacak, hocaları ileri ülkelerdeki emsalleriyle aynı reel ücreti alacak, doktora sonrası aktif ziyaretçi pozisyonları sağlanacaktır. Bu bağlamda üniversitelerimizin hazırlıklarını buna göre yapmaları, öğretim üyelerinin işe alım, akademik yükseltme ve atama, sözleşme yenileme aşamalarında titiz davranmaları gerekir.

Üniversitelerimiz öğretim üyesi-öğrenci diyalogunun en iyi biçimde gerçekleştiği, sorgulayan, araştıran, ürün veren ve sorun çözen bilim yuvaları olmalıdır. Atatürk'ün çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma ve hatta onu aşma doğrultusundaki vasiyeti ancak böyle sağlanabilir.

Kaynaklar

- (1) K. C. Güven, Cumhuriyet Bilim Teknik (CBT), 30.11.1996
- (2) B. Baysal, CBT, 12.10.1996
- (3) B. Baysal, CBT, 14.12.1996
- (4) R. Ö. Akyüz, CBT, 26.10.1996

DAĞLAR DA DAYANAMADI KADININ ÇIĞLIKLARINA

Rivayettir

Dağların da bir sahibi

Vardı derler

Sıram sıram sıra dağlar

Sevdaları gizler koynunda

Duyar mı sesini çoban

Sevdanın ezgisini

Adağını verir cömertçe

Bahar ayında Adonis'e

Sevdası çorak yeşili susuz

Dizim dizim diz çöküp ağlar

Kinim var der çağa

Yerle göğün birleştiği yerde

Nasıl dönüşürse ozandan söz türküye

Dağlar da çeker sancısını sevdanın

Çal çoban çal kavalını üç dağ için

Kibele ağlıyor doğuramadı diye...

TURNALARI VURAN KİM

Veysel GÜLTAŞ

Kız oğul büyümeli

Büyümeli de göğermeli

Ne bilsin kör kurşun

Suların dindiği akşam

Turnaları vuran kim?

Bir dolu yalan

İçimizde büyüyen

Kucak kucağa

Yaşamak varken

Sevdamızı çalan kim?

Çalar kapısını

Sağır gecenin

Düşlerin boğazlandığı

Kan uykularda

Uykularımızı bölen kim?

Yine pusuda

Aydınlığımızı biçenler

Çağlar boyu oynanan

Hep o aynı oyunda

Tuzakları kuran kim?

Mendil salla el salla

Lorke lorke güneşin çocukları

Bu kaçınıcı baskın

Kuruldukça soframıza

Sırtımızdaki sırtlan kim?

Halep-İstanbul Tren Biletini Alamayan Komutan ve KATIMA İSTASYONU

Mustafa YILDIRIM

Mustafa Kemal, Yıldırım Orduları Grup Komutanı Alman Mareşal Von Falkenhayn'la anlaşmazlığa düşer ve 7. Ordu Komutanlığı'ndan istifa eder. Halep'ten İstanbul'a geri dönebilmek için tren bileti alacak parası olmadığının farkına varır. Yalnızca beş-on atı ve kısırağı vardır. Atlar pazara çıkarılırsa da bir tek alıcı çıkmaz. Oysa, uğrunda mücadele ettiği dava ve gösterdiği dirence bakılırsa, kendi sözüyle; "bu kadar sıfırı tüketmiş" olduğunu kimse tahmin edemezdi. O günlerdeki ruh halini açıklamak için anılarında, çok büyük bir komutanla yaptığı sohbeti şöyle anlatır:

"Benim bütün fikirlerime katıldı: 'Ne yapmak gerekir?' dedi. 'Hiçbir şey yapamıyorsanız, hiç olmazsa istifa ediniz.' dedim. Karşımdaki gözyaşlarıyla fikirlerime katıldığını belirttikten sonra, bana dedi ki; 'Yapamam! Çünkü kendim ve çok sevdiğim evlatlarım için hiçbir dayanağım yoktur.'

Hatırladığıma göre, kendisine şu cevabı verdim.

Efendim, söz konusu olan, koca bir Türk Milletinin ölüm-kalımudur. Mahvolan budur ve buna emin olduğunuzu, gözyaşlarınızla açıklıyorsunuz. Bu ölüm-kalım görüntüsü karşısında, özel kaygılar ve düşünceler geçerli olmamak lazımdır.'

O tarihte, tutumu ve sözü kamuoyu üzerinde etkili olacağından şüphe etmediğim bu zatın harekete geçmesini çok bekledim."

Pazarda satılamayan atları, baytarlarına muayene ettirdikten sonra, Cemal Paşa, ikibin lira karşılığında alır. Ancak; Cemal

Paşa, daha sonra bu atları beşbin liraya sattığını belirterek, geriye kalan üçbin lirayı Mustafa Kemal'e havale etmek istediğini telgrafla bildirir. Mustafa Kemal, bunun sonuçta bir ticaret olduğunu belirterek kabul etmezse de, üçbin lira Vasıf Paşa eliyle İstanbul'a gönderilir.

Bu para daha sonra, 1918 sonlarına doğru Mustafa Kemal'in Ulusal mücadeleyi başlatmak için yaptığı girişimlerde O'na destek olur.

Bu dönemde, Mustafa Kemal'in 1913'de Sofya'da yazdığı ünlü "**Zabit ve Kumandan ile Hasbıhal**" kitabı da yayımlanır. Ancak, Sultanların damadı Sadrazam Ferit tarafından toplatılıp, yokedilir.

Yine bu dönemde, yurdun işgaline ve mandacılık fikirlerine karşı özgürlüğün savunulduğu "**Minber**" gazetesini de Fethi Okyar ile birlikte yayımlarlar.

Bu mütareke döneminde (Mondros Mütarekesi ile İtilaf Devletlerine teslim olunan dönem) söz konusu paranın kendisine sağladığı desteğin anlamını şöyle belirtiyor Mustafa Kemal:

"Bu para yeni girişimlerimde bana destek olmuştur; bunu belirtmeyi görev sayarım. Çünkü; ben mütareke günlerinde, İstanbul'da iken ve çok geniş girişimlere karar verirken, bana, bu girişimlerimin anlamını hissedenler (tarafından) çok teklifler olmuştur. Hepsini reddettim. Çünkü; bana bu yolda teklifler yapanların hiçbiri, ülkü sahibi adamlar değillerdi. Deyimimi hoşgörürseniz ve bu satırları okudukları zaman kendilerinin ima

edildiğini anlayacaklarına şüphe olmayan o kişiler bile, âdi entrikacılar olduklarını reddetmeye muvaffak olamazlarsa, bana çok küstahça tekliflerde bulunmuş olduklarını kabul edeceklerdir."

Yıldırım Orduları Grup Komutanı Mustafa Kemal'in son (10 Kasım 1918) Halep-İstanbul tren yolculuğunda yaşanan kısa bir an, düşman işgaline karşı şanlı Antep direnişinin de başlatılmasına olanak sağlamıştır.

Mustafa Kemal, Halep yakınındaki Katıma* istasyonunda İstanbul'dan Antep'e giden Ali Cenani Bey'e rastlar. Aralarında ayak üzeri geçen konuşma ve kurtuluşa giden yol, anılarda şöyle anlatılıyor:

"(Ali Cenani Bey): - Antep'te kızkardeşim, kaynanam ve akrabalarım var. Antep İli Maraş'a geçiriliyormuş. Çapulcular, şehir çevresine kadar gelerek yağmaya başlamışlar. Ordu, Adana'ya çekildikten sonra, hep düşman ayağı altında kalacaklar. Onları, başka tarafa taşımak için gidiyorum.

(Mustafa Kemal): - Memlekette adam kalmadı mı? Kendinizi savunmanızın çaresini düşününüz.

- Neyle, nasıl?

* Katıma istasyonu, Ekim 1918'de Ordu Karargahı'dır.

- Örgüt yapın, ulusal güç ortaya koyun, kendinizi savunun. Ben istediğiniz silahı veririm."

Gerçekten o zaman Atatürk'ün buyruğu ile Antep'e verilen bu silahlar, sonradan ünlü savunma örgütünün çekirdeğini oluşturmuştur.

Her tren bileti satın aldığımızda; bilet parası bulamayan Halep'teki 7. Ordu Komutanı'nı anmadan yapabilir miyiz? İngiliz, Fransız, İtalyan güçlerine teslim olmuş İstanbul'a doğru, Ulusal mücadeleyi örgütlemek üzere Halep'ten trenle yola çıkan Ulusal Önder'in bu yolculuğunu; Türkiye Cumhuriyeti'nin demiryollarında akıp giden trenlerde yolculuk yaparken, bağımsız ve özgür bir ülkede yaşama olanağını nasıl elde edebildiğimizi, hiç olmazsa bir an düşünerek ülkemize karşı "namus borcumuzu"da anımsamalıyız.

(Ankara-İstanbul Tren Yolculuğunda yazılmıştır- Mart 1997)

Kaynaklar:

- Atatürk'ün Anıları, Anlatan: M. Kemal (1926), Kaleme alanlar: F. Rıfki (ATAY), Mahmut (SOYDAN), Sadeleştiren: İ. BOZDAĞ, Bilgi Yayınevi, 1982.
- Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, (Sayı: 13, 1988)
- Zâbit ve Kumandan ile Hasbıhal, Sofya Ateşemiliteri Erkân-ı Harbiye Kaymakamı M. Kemal, T.T.K. Basımevi-1956

D U Y U R U

Değerli hemşehrilerimiz ve okurlarımız,

Ramazan Bayramı bayramlaşma toplantısı, 30 Ocak 1998 tarihinde (Bayramın ikinci günü), Batıkent, KENT-KOOP Kültür Merkezi Salonu'nda (Batıkent itfaiyesi karşısı,

Tel: 385 28 79) saat: 13.00 - 16.00 saatleri arasında yapılacaktır.

Dergi abonelerimiz dışında duyuramadığımız hemşehrilerimizi de bildirmenizi özellikle istiyoruz.

Hep birlikte olmak ve kucaklaşmak dileğiyle.

AĞIN

MUSTAFA NIKSARLI'YA AĞIT

İsmail BEYDEMİR

Evde odun yarıyordum, bir selâ sesi geldi,
İstanbul'da ölen varmış, birinin adı dendi.
Anlamadım, acaba kim? diye düşünür iken,
Hattıngilin mezarlıktan, ağlayan ses yükseldi.
Ses gelen yer Mustafa'nın, anasının mezarı,
Kendi kendine döğüp, ağlıyor zarı zarı.
Ben o kötü olasıyı, koğup kafamdan öte,
Gene de kuşkulanarak, donup kaldım, sapsarı.
Uzungilin mezarlıktan, gürül gürül bir yanıt,
Bu iki ses birleşerek, tutturdular bir ağıt.
Vahit Dayının sesini, tanıyınca yıkıldım,
Ölen Mustafa'ydı tamam, bu iki ses tam kanık.
Durumu tam anlayınca; dondum, yığılıp kaldım.
Anılara gömülerek, eski günlere daldım.
Benim yaşamımda O'nun, derin izleri vardır,
Mustafa'yı dirilterek, engin gönlüme saldım.
Tüm anılarım depreşti, birbirini bağladı,
Geçen gençlik günlerinin, sesi ile çağıladı.
Yaşla dolan gözlerimle, duvarlara bakarken,
O'nun çektiği, babamın, fotoğrafı ağladı.
Osmanbaşı üzüntüden, başını öne eğdi,
Fellahların üstündeki, kayalarını döğdü.
Hekâmat ordan seslendi, sanatçılık öğene,
Panografik resmin için, seni anarak öğdü.
Hemen bir bulut yükseldi, tepe Aluşağı'ndan,
Derin bir inilti sesi, koptu bütün Ağın'dan.
Bu felâket haberini, duyan bahçe-bağların,
Çok rahmet sesi yükseldi, hepsinin dudağından.
Şu renkli fotoğraf var ya, daha kimse bilmeden,
Türkiye'ye getiren O, kullanan O en erken.
Önce sağlık memuruydu, büyük sanatçı oldu,
Ölüm tez önünü kesti, güzel yolda giderken.
Tüm dostlara selâm söyle, haber et buralardan,
Vahit dayının elin öp, ne haber oralardan?
Vehdi seni çok severdi, Lal Oğlan'a da sarıl,
Her dost ölümüyle öldüm, yıkıldım yaralardan.
Ağın'ı da çok severdi, özlem duyarak gitti,
Bu çok acı ölüm bizi, yıktı perişan etti.
İsmail kardeşin sana, anıt yaptı gönlünde,
Kalanlarına sağlıklar, sana rahmet ilettili.

20 Kasım 1997

HÜSSÜKLER

Hayri GENÇOŞMAN

Balkan savaşı, Büyük savaş, Kurtuluş savaşı... İnsanımız ölet gelmiş gibi kırılıp dökülmüştü.

Şehit olduğu belli olanlar dışında bir de çok sayıda "kayıp" vardı ki, asıl büyük sosyal yarayı bunlar oluşturunuyordu.

Şehit eşleri, yaşamlarını bu yeni duruma göre iyi kötü bir düzene sokabildikleri halde, "kayıp" diye bildirilenlerin eşleri bu olanağa sahip değildiler. Yeniden evlenecek olsalar belki bir gün kocaları çıkıp gelebilirdi. Hele köy yerlerinde dul mu, evli mi olduğu belli olmayan bu kadınların sallantılı yaşamları, sayısız sosyal yaralara yol açan çözümsüz, büyük bir sorundu. Ülke bir uçtan bir uca böyle kadınlarla doluydu.

İşte bu sıralarda Hozakpur'lu Gülizar bacı, kışı geçirmek üzere Malatya'daki oğlunun yanına gider. Köyünden ilk kez çıkmaktadır. Malatya ona öyle kalabalık gelir ki, şaşırır kalır. Sanki yollara, yollara tohum eker gibi insan ekmişlerdir.

Ancak, kısa bir süre sonra Gülizar bacı, buradaki yaşayıştan sıkıldığını ileri sürerek oğlunun başını ağrıtmaya başlar. Derken

Ağın'a giden birilerine katılıp köye döner. Çabuk dönüşü köylüleri kuşkulandırmıştır. Anlaşılan Gülizar bacı geliniyle dirlik edememiştir. Hoşgeldine gelenler ufaktan ağız aramaya da başlarlar.

- Bacı niye oturmadın? Malatya'yı sevmedin mi?
- Sevdim anam, niye sevmeyem.
- E, niye çabuk döndün?
- Size haber getirem diye döndüm.
- Ne haberi bacı?
- Kız anam, dünyada ne kadar adam varsa oraya toplanmış. Bütün Ehmikler, Mehmikler, Hüssükler, Müssükler orda. Kimin herifi kayıpsa gitsin arasın bulsun. Hepsi ordalar.

Not: Türk edebiyatındaki değerini bu yazısı ile de vurgulayan değerli hemşehrimiz Hayri Gençosman'ı bir kez daha saygı ve rahmetle anıyoruz.

AĞIN

S Ö N M E Z G İ Y İ M S A N A Y İ İ

DOĞAN SÖNMEZ

*Bayan Triko Hırka - Bluz - Ceket - Bayan Penye Pijama - Eşofman
Erkek Coton Pijama - Eşofman
Çocuk Sweat - Pijama*

Toptan Fiyatına Taksitle Hemşehrilerine kaliteli mamülleri sunmaktan gurur duyar.

Yeni Yılda Mutluluklar Diler.

Adres: Cihan Sokak 29/5 Sıhhiye - Ankara (Atatürk Lisesi Yanı)

Tel: 0312 / 231 59 96 - 229 34 69

KÖYÜME ÖZLEM

Aydın ÇELİK

Şu Arapgir yöresinde
Bilmem köyün neresinde
Sular akar deresinde
Sellerine hasret kaldım.

Koyun ile şişeklerin
Yattığımız döşeklerin
At, katır ve eşeklerin
Mallarına hasret kaldım.

Yumurtanın sarısına
Kız ve gelin karısına
Kovan petek arısına
Ballarına hasret kaldım.

Korda gezdim çizme ile
Yarım gezer yazma ile
Yer kazdığım kazma ile
Bellerine hasret kaldım.

Köyün temiz havasıyla
Su taşıyan kovasıyla
Yayla vadi ovasıyla
Çöllere hasret kaldım.

Hergün yediğim yağların
Ne de serindir dağların
Lale sümbüllü bağların
Güllerine hasret kaldım.

Bildiğini konuştuğun
Bilmediğin danıştığın
Tatlı tatlı konuştuğun
Dillerine hasret kaldım.

Hergün işlerin gördüğün
Sırtıma kazak ördüğün
Arpa buğday derdiğin
Ellerine hasret kaldım.

Tarla biçtim elim ile
Bağımdaki gülüm ile
Evimdeki kilim ile
Çullarına hasret kaldım.

Biraderim kayınlarım
Gayet güzel oyunlarım
Keçilerin koyunların
Kıllarına hasret kaldım.

Aydın der ki kaydım kızak
Yarım bana kurmuş tuzak
Bazen yakın bazen uzak
Yollarına hasret kaldım.

GÖZELLER

İlhami TURAN

Uzun zamandır ne yazabiliyor, ne de beste yapabiliyorum. Sebebi tembellik, üşenme ve biraz da ilham eksikliği... yani ismiyle gayri müsemma bir herif olmuştum da, ta ki Dergimizin son sayısında BEYDEMİR'in dizeleri ile biraz kendime gelmişim. Gözlerim buğulana buğulana defaetle okudum ve o gece bu iki ezgi oluşuverdi.

TRT'ye göndermedim, 2 yıldır da göndermiyorum. Efendim güftenin değiştirilmesini gerektiren bir prozodi hatası ile bir bestem geri gelmiş, bendeniz de şairinin muvafakatini alarak (HALDEN BİLMEZ'İ KADİR BİLMEZ) şeklinde düzelterek tekrar gönderdim, bu sefer de başka bir maddeden reddedildi. Bu olay bana şu meseli anımsattı:

Çocuk anasının yanında başlamış tıngırdamaya. Bal ister imiş. Olay misafirlikte oluyor, ev sahibi hemen bir tabak sunmuş, çocuk tekrar tıngırdamış, tereyağı gelmiş, tekrar tıngırdamış, karışım yapmış anası. Gene tıngırdamış, bunları eski haline getirin demiş, anası daha fazla dayanamayıp bir güzel pataklamış ve şimdi görçekten tıngırda demiş.

Üşenmek deyince aklıma ilkokul sıralarındaki bir anım geldi:

Çankaya İlkokulu son sınıftayım. Öğretmen geometriden ev ödevi vermiş, konusu ÜÇGEN. Bendeniz üşengenlikten ödev başlığını (3 Gen) yazmışım. Merhum Rasim Bey'in diş gıcırtilarını hâlâ duyar gibiyim.

Pağnikli'nin yüzüne sinekler konmuş da (Ah bir arı) diye dua edermiş.

Biraz da köstebekten bahsedeyim:

Sene 1941, Ağın'dayım, İlkokul sıralarındayım. Andiribağı'mızı köstebek sarmış. Yegâne mücadele göksüz tabancası.

Bu işin kompetanı da Bahaeddin KOÇER. Akşam üzeri bağın yolunu tuttuk. Elde hazırlanmış saçma, barut ve bol miktarda çaput, namlunun ucundan dolduruldu, özel çabuğuyla da iyice bastırıldı. Bir ucu çatal bir çubuğu tetiğe monte edip diğer ucu bir tolik parçasına bağlandı, kapsül memeye, tabanca ve müstemilatı kanala yerleştirilip, horoz kaldırıldı. Bahaeddin, ertesi günü benim gelmeme gerek yok, sen tabancayı bana getirirsin diyerek evin yoluna düştük. Ertesi günü vardığımda baktım ki horoz düşmüş, fakat ortada köstebeğin ne ölüsü ne dirisi var. O güne dek hiç oyuncak tabancam olmamıştı. Nasıl olsa boş tabanca diyerek, horozu kaldırıp teveklerin arasına doğru tetiğe asıldım. Beşli gibi gümlüyüp kabzası da karnıma çarpmasıyla yüzüm yatak limonuna dönmüştü, teveklerin arasından da mısel kokusu geliyordu. Yoldan geçen bir Andirili gürültüyü merak edip yanıma geldi, olayın nedenini anlattı. Rutubetten kapsül patlamamış, yol tıkalı olduğu için köstebek trafiğe açık başka bir güzergâhtan geçip gitmiş. Peki, bu kadar paçavraya ne gerek var, 48 parçadan oluşan gömlek sahibinden başka ne beklenir ki!

Ayvalık'da 150 kök biberden 50 kök bendenize kaldı. Her türlü ilaç denendi, 1.5 metreküp su kanalize edildi, çare yok. Bu yaz kısmetse 12 lt. lik bir aygaz tüpünü feda edeceğim.

Böyle enteresan buluşlar babam merhum'da da varmış: Onun da çocukluktan delikanlılığa dönüştüğü çağda başından geçen olay şöyle:

Şihkiner'de bir çift öküzle çift sürüyormuş. Öküzlerden biri görev esnasında sık sık yatar, işi engellermiş. Bir daha sefer yattığında iki boynuzu arasında birazcık barut yak, can acısıyla hemen kalkar diye

öğüt vermişler. Kibrit, çakmak ne gezer, yarım küre kristal cam ne güne duruyor ki. Uzatmayalım, öküz gene yatmış, vakit öğlen, günlük güneşlik. Bol miktarda barut iki boynuz arasına dökülür, kristal cam hazırdır, odak noktasını iyi ayarlamak için üzerine eğilir, ani bir parlama ile öğendüre bir tarafa, boyunduruk bir tarafa, kaşı kirpiği ütülenmiş vaziyette babam bir tarafa fırlayıverirler. İnatçı öküzü ara ki bulasın. Hayvan oysa ki çoktan AĞIN yolunu tutmuştur.

Su iyi kaldırıyor, hiçbir fazla efor harcamaya gerek kalmıyor... muş diyerekten yüzmenin tadını 23 Eylül - 6 Ekim dönemi Karpuzkaldıran'da çıkarmak üzere Akdeniz'e koştuk maaile. Malûm tuzlu su iyi kaldırır insanı.

Her türlü sportif tesisleri, beslenme üniteleri, self servis çeşitleri, temizlik, disiplin ve düzeni ile harika bir yer. Adının Karpuzkaldıran olmasına rağmen sabah kahvaltılarında Nasrettin Hoca'nın bızbızladığı nitelikteki karpuzu bir türlü kaldıramadılar. Dilek kutusuna aynen yazdım. Gerek plajda, gerek lokantada ve gerekse TV. salonunda General - Subay ayırımı yadırgayıcı oluyordu. Generallerden tanıdığı olan bir subay emeklisi, münferiden veya maaile sohbet için o tarafa geçiyor, onlardan bir tek kişi bizim tarafa geçmiyordu. Oysa ki her iki grup da emekli idiler.

Neyse gyıbet etmeyelim.

Dergimizin devamı hususunda başta Dr. Vâkıf olmak üzere tüm ekibe minnet ve teşekkürlerimi sunuyor, yeni idare heyetini başarı dileklerle tebrik ediyorum. Bahusus kuzenim Muammer NİKSARLI'nın bu husustaki katkıları takdire değer. Kendilerine ayrıca yazamadım, göğsümüzü iftiharla kabartan yeni görevinden dolayı da candan kutlarım. Daha nice onurlu mevkilere.

Dostlarım, naçiz beste denemelerimden dört şarkımı da bu iki türkü ile

gönderiyorum. Nikriz eserim TRT repertuarındadır. Dergide yayınlanmasını Yazı Kurulunun takdirlerine sunarım.

Antalya'dan Ağın'a olan mesafe gözüme büyüdüğü için ve de süre kısa olduğundan sizlerle beraber olamadım. Ancak, güneşin terakki eyler iken, sizlere doğru kalkan şey benim kadehimdi. Kamp dönüşü İt'i çiftlikten aldık, hasretlikten hasta düşmüş idi. 8 gün süre ile veterinerine götür-getir yaptık, arabayla. Ha sahi ben veterinerdim değil mi? Polis adayının birine imtihanda sormuşlar: Bir hırsız yakalayınca ne yaparsın diye. O da polis çağırırım demiş. İşte benim veterinerliğim de buna benzedi. Buna rağmen 23 Ekim 1997 mesleğimizin 156. yılı imiş ki asker emeklisi olmamızı nazarı itibare almadan Vet. Oda Başkanınca davet edildik, meslekte 40. yılımızı doldurmuşuz meğerse. Bir plaket de naçiz dostunuz aldı. O an yaşlanmış olduğumuzu anladık, İzmir'den 10 arkadaş idik.

İzmir'deki Ağınlılar'la geçen Şeker Bayramı'ndan bu yana görüştüğüm olmadı. Aileler arası ziyaret teatileri, sosyal dayanışma terkedildi, bizleri (PUT)a çevirdi. PİCAMA - UYKU - TELEVİZYON.

Bunların dışında musikî'ye (pardon, BEYDEMİR kızmasın müziğe) devam.

Dileğim odur ki sizlerin buralara, benim oralara yolum düşse.

Ösgemişim ula hepimizi.

Göööözlerinizden öperim.

3 Kasım 1997 / KARŞIYAKA

Not: Şahsımıza yazılan bu mektubun, mizah edebiyatı değeri taşıması nedeniyle, Yazı Kurulu'muzca yayınlanması kararlaştırılmıştır.

AĞIN

♩ = 180

Usulü : Curcuna

HICAZ TÜRKÜ

SÖZ : Mehmet ERGÖNÜL
MÜZİK : İlhami TURAN

01-11-1994 K.YAKA

YÜ CE DAĞBA ŞIN DA Ğİ ÇEK MOR O LUR

- S A Z - TÜ TÜN TÜTHEZ YÜ REĞİM DE KOR

O LUR - S A Z - ARTIK SENDEN AY - RIL HA Sİ ZOR

O LUR... KA DIR BİL HEZ BİR HUYSU ZA DÜŞTÜ MOY..

..... DÜŞ, TÜ MOY - DÜŞ, TÜ MOY GAMI

ÇİN DE... YA NA YA NA PİŞ, Tİ MOY.... PİŞ Tİ MOY...

..... PİŞ, Tİ MOY Arango me

.....

HİCAZ TRK

Mehmet ERGÖNÜL

Yüce dağ başında iek mor olur
Tütün ttmez yüređimde kor olur
Artık senden ayrılması zor olur
Kadir bilmez bir huysuza düřtüm oy
Gam içinde yana yana přtim oy

Açık odur, açık kadri bilecek
Gz yařta, dudakları gülecek
İnsan sevip, günde bin kez ölecek
Ay şavkını sabah oldu sandım oy
Ekmeđimi yokluđuna bandım oy

Huzur ekdim gam çiçeđi bitirdim
Gl çağını kul çağına getirdim
Boyun bktm, elim açtım oturdum
Çok susuzum, MURAT suyun isem oy
Serden geçtim, senden nasıl gesem oy.

T E ř E K K  R

Hastalığımızla ilgili yakın ilgilerini gördüğüm
H.. Genel Cerrahi Bölümü hocaları mer Aran,
Demir Ali Onat ile diğer doktor ve tüm personele
sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Muazzez zan ve ailesi

SEVGİLİ MUSTAFA AĞABEYİMİZİ YİTİRDİK...

Dr. Vâkıf ÖZKUL

Mahallemizin ustası ve meşhur değirmencisi Vahit dayı'nın oğlu Mustafa Niksarlı, 10.2.1928'de Ağın'da doğdu.

1951 yılında, Ankara Yenışehir Sağlık Koleji'nden yatılı ve mecburi hizmetli olarak mezun oldu.

O dönemlerde sayısı çok az olan sağlık memurları içerisinde, özel yeteneğini kanıtlamış olmalı ki, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sağlık Propagandası ve Tıbbi İstatistik Genel Müdürlüğü emrine; ressam ve Bakanlık yayınlarıyla ilgili göreve, kura dışı özel ataması yapıldı.

Bu görevini sürdürürken, Bakanlığın çıkardığı tıbbi yayınlardaki bütün fotoğraf ve çizimlerin altında Niksarlı'nın imzası vardır.

1963 yılında, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, "Fotograf Laboratuvar Şefliği" sınavını kazanmış ve bu Kuruluşun öncülüğünü yapmıştır. Bu arada, birçok kurs ve seminerlere katılarak, dünyadaki yeni atılımları yakından izlemiş ve Türkiye'deki ilk renkli fotoğrafçılığı damgasını vuran isimler arasında yerini almıştır.

1971 yılında kurulan Boğaziçi Üniversitesi'ne, Üniversitenin Dekanı Abdullah Kuran tarafından özel olarak davet edilerek, 1972 yılında bu Üniversite'ye "Yayın İşleri Müdürü" olarak atanmış ve göreve başlamıştır.

Bu görevinin dışında, çeşitli sorumluluklar da verilerek "Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı" ile "Bilgi İşlem ve Daire Başkanlığı" görevlerini de yaptıktan sonra emekli oldu.

1987 yılında, İstanbul Üniversitesi Film Merkezi'nde bilgisayar basım ağırlıklı olmak üzere tekrar görevlendirildi. Kurduğu bu basımevi, halen çok başarılı bir şekilde hizmet vermektedir.

Bu görevi sürerken, Milli Saraylar Daire Başkanlığı'ndan (TBMM) aynı konularda kuruluş yapmak üzere görevlendirildi ve bu görevini de 1990 yılından ölüm tarihi olan 8 Kasım 1997 tarihine kadar sürdürdü.

Asıl mesleği olan Sağlık Memurluğu dışında, yaratıcılığa ve yeniliğe dönük olan Niksarlı'nın, olumlu yönde yapmadığı hiçbir iş kalmamıştır.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde Başhekim yardımcısı olarak görev yaptığım sürece, her hafta sonunu ailesi ve çocuklarıyla birlikte Bebek'teki Güverte Lojmanı'nda geçirdiğim mutlu günlerim ayrı bir yazı konusudur.

Her hafta sonu yolumu özlemle gözleyen sevgili ağabeyime, sevgili eşine ve minicik yavrularına (bugün evli ve çocuk sahibidirler) Tanrıdan rahmet diler, geride kalanlarla aynı acıyı yaşadığımı belirtmek isterim.

Oysa, daha birlikte yaşayacağımız çok mutlu günler vardı!

AĞIN KAYMAKAMLIĞI'NA MEHMET EMİN BİLMEZ ATANDI

29 Ekim 1965 tarihinde Bingöl'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bingöl'de tamamlayan M. Emin BİLMEZ, yüksek öğrenimini Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde 1989 yılında tamamladı. Ankara Barosu'nda Avukatlık stajını tamamladıktan sonra, 1990 yılında İçişleri Bakanlığı'nca Elazığ Valiliğine Kaymakam adayı olarak atandı. Değişik il ve ilçelerde Kaymakamlık stajını gördükten sonra, bir yıl süreyle İngiltere'de mesleki eğitim gören Bilmez, yurtdışı dönüşü Adana-Aladağ ile Antalya-İbradı İlçelerinde Kaymakam Vekilliğinde bulundu. 1994 yılında Rize İli İkizdere İlçesi Kaymakamlığı'na asaleten atandı. Askerliğini 245. kısa dönem olarak Keşan'da yaptı. İkizdere Kaymakamlığı'ndan Ağın Kaymakamlığı'na atanan Bilmez, 3.9.1997 tarihinde Ağın'daki görevine başladı. Bilmez, evli ve iki çocuk sahibidir.

Sayın Kaymakamımıza ilçemize hoş geldiniz der ve yeni görevinde başarılar dilerken, Ağın'ımıza yapacağı hizmetlerden dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

AĞIN

HABERLER

- ❖ Hemşehrimiz Vahşenli Ayşe-Hasan Erben çiftinin, 18 Ağustos 1997 tarihinde Malatya'da bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir.
Asuman Kübra adı verilen yavruya sağlıklı ve uzun ömürler diler, Erben çiftini kutlarız.
- ❖ Hemşehrimiz Özcan-H. Edip Oğuz, 2 Ekim 1997 tarihinde İzmir'de dünyaya gelen ve Hazar adı verilen torunları nedeniyle, bir mutluluğa daha merhaba dediler.
Banu-M. Cihat Oğuz çiftini biz de kutluyor, Hazar'a uzun ömürler diliyoruz.
- ❖ Hemşehrimiz Nihal-Mehmet Hulusi Hiçcan, 3 Ekim 1997 tarihinde Ankara'da yaşama merhaba diyen torunları Hazal nedeniyle, mutluluğu bir kez daha yaşadılar.
Biz de Selma - Hakan çiftini kutlar, Hazal'a uzun ömürler dileriz.
- ❖ Hemşehrimiz Kıyafet-Ömer Beydemir çifti, oğulları Nuri'nin Suna ile 18 Ekim 1997 tarihinde "Samanyolu Düğün Sarayı - İstanbul" yapılan nişan töreni ile mutluluğa ilk adımı atmalarını sağladılar.
Biz de Yazar-Beydemir ailelerini kutluyor, evlilik haberlerini de duyuracağımız günlerin yakın olmasını diliyoruz.
- ❖ Hemşehrimiz Nermin-Ruhi Serttaş, kızları Kimya Müh. İlksen'in Nevzat Biçici ile 6 Aralık 1997 Cumartesi günü "Basın Merkezi Medya Restoran-Adapazarı" nikah kokteylinde mutluluğu yaşadılar ve yaşıttılar.
Biz de genç çiftlere yaşam boyu mutluluklar diler, Biçici-Serttaş ailelerini yürekten kutlarız.
- ❖ Rahmetli kemani Bekir'in kızı ve rahmetli Gani Dayı'nın manevi kızı, Zihni Özan'ın sevgili eşi Muazzez Özan, H.Ü. Tıp Fakültesi'nde yapılan başarılı bir ameliyat sonucu sağlığına kavuşmuştur.
- ❖ Hemşehrimiz Em. Öğretmen Mehmet Ali Bilir, kızı Jale Günaydın ve oğlu Av. Hüseyin Bilir, 20 Ekim 1997 tarihinde Ankara-Gölbaşı'nda trafik kazası geçirmişlerdir.
Değerli hemşehrilerimize ve tüm yakınlarına geçmiş olsun dileklerimizle acil şifalar dileriz.
- ❖ Değerli hemşehrimiz Mehmet Orhan, uzun süredir "disk kayması" nedeniyle yatmakta olduğundan, Dergimizle birlikte yayımlanmakta olan "Dünden Bugüne Ağın" ekini hazırlayamamıştır. Bunun yerine, Dergi abonelerimizin isim, adres ve telefon numaralarını içeren bir ek'i okurlarımıza sunuyoruz. Bu ek'in okurlarımızın birbirleriyle iletişimde büyük yararlar sağlayacağını ve bir boşluğu dolduracağını inanıyoruz.
Değerli hemşehrimiz Mehmet Orhan'ın bir an önce sağlığına kavuşmasını, büyük bir özveri ve uğraşla hazırladığı "Dünden Bugüne Ağın" ekimizi yeni yılda yayımlamamıza olanak sağlamasını dileriz.
- ❖ Rahmetli Ümmügülsüm - Osman Güleç'in oğulları, rahmetli Zeynep Güleç'in eşi, Osman ve Ertuğrul Güleç'in sevgili babaları Abdurrahman Güleç (Abdi emi), 18 Haziran 1997 tarihinde Elazığ'da yaşamını yitirmiş ve Ağın'da toprağa verilmiştir.
- ❖ Belma Güler'in eşi, Şükran Ercan ile Muammer Güler'in sevgili babaları, Em. Yarbay Lütfü Güler'in kardeşi Em. Öğretmen Talat Güler, 10 Temmuz 1997 tarihinde Ankara'da yaşamını yitirmiştir.
- ❖ Merhum Hafız Numan Omay'ın kızı Hikmet Omay, 4 Ekim 1997 tarihinde Elazığ'da yaşamını yitirmiş ve Ağın'da toprağa verilmiştir.

- ❖ Vahşenli rahmetli Kaya Dayı'nın oğlu, Nahide Kaya'nın eşi, Erdoğan, Yahya ve Mustafa Kaya'nın sevgili babaları Kâzım Kaya, 11 Ekim 1997 tarihinde Ankara'da yaşamını yitirmiştir.
- ❖ Müderris Hüseyin Efendinin torunlarından, Melek ve rahmetli Pilot Bekir Aksoy'un kızları Malatya Fırat Üniversitesi Öğretim görevlisi Dr. Tijen Aksoy, 30 Ekim 1997 tarihinde yaşamını yitirmiştir.
- ❖ Rahmetli Hatice-Vahit Niksarlı'nın oğulları, Rasim, Rahmi, İrfan, Orhan, Gülser Niksarlı ile Aysel İpek'in ağabeyleri, Yüksel Niksarlı'nın eşi, Sumru Kağnıcıoğlu ile Sibel Kök'ün sevgili babaları, Ağın Derneği'nin ilk kurucularından ve Ağın Dergisi yazarlarından Mustafa Niksarlı, 1928 yılında Ağın'da doğmuş ve 8 Kasım 1997 tarihinde İstanbul'da yaşamını yitirmiştir.
- ❖ Rahmetli Fatime-Adik Yay'ın (Aga) oğulları, Nurhayat Yay'ın eşi, Önay ve Sonay Yay'ın sevgili babaları Mehmet Yay (Laloğlan), Kasım ayı içerisinde Ağın'da yaşamını yitirmiştir.
- ❖ Rahmetli Em. Öğretmen Hüseyin Fırat ile Ayşe Fırat'ın oğulları, Edip Fırat'ın kardeşi, Gülser, Güler, Güner ve Gürer Fırat ile Filiz Niksarlı'nın sevgili ağabeyi Şekip Fırat, 18 Kasım 1997 tarihinde İzmir'de yaşamını yitirmiştir.

Ölenlere Tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

- ❖ İki Ağınlı hemşehrimiz bir başarıya daha imzalarını attılar. Nihat Asyalı tarafından yazılan ve Rüştü Asyalı tarafından sahneye konulan "Ateşle Oynayan" adlı oyun, Ankara Şinasi Sahnesi'nde kapalı gişe oynamaya devam ediyor.

Değerli hemşehrilerimizi yürekten kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

- ❖ Değerli hemşehrilerimiz Zeynep-Burhan İlter'in damatları, Füsun Gündoğdu'nun eşi Süleyman Gündoğdu, TCDD 3. Bölge Başmüdürlüğü'ne (İZMİR) "Başmüdür" olarak atanmıştır.
- ❖ Hemşehrimiz Arif Celayir, Ekim ayı içerisinde Türkiye Kalkınma Bankası Diyarbakır şubesine "Müdür" olarak atanmıştır.
- ❖ Hemşehrimiz ve Yönetim Kurulu eski üyemiz Pervin Bilir, Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi bölümüne "Öğretim görevlisi" olarak atanmıştır.

Değerli hemşehrilerimizi kutlar, yeni görevlerinde başarılar dileriz.

AĞIN

TEŞEKKÜR

Geçirdiğim trafik kazası nedeniyle, yattığım süre içerisinde hastanede ve evimde ziyaretime gelen, telefon ve telgrafla geçmiş olsun dileklerini bildiren tüm hemşehri ve dostlarıma, en içten duygularıyla teşekkürü bir borç bilirim.

Mehmet Ali BİLİR

DERGİ ABONE BORÇLULARI

(1996 - 1997)

Abone	Borç	Abone	Borç
No	Adı Soyadı	No	Adı Soyadı
Tutarı (TL)	Tutarı (TL)	Tutarı (TL)	Tutarı (TL)
24	B. Yıldız İrengün	393	Mehmet Selahattin Yazıcı
35	Ersan Gündüz	409	Semih Serttaş
44	Ali Serttaş	410	Ömer Ceyhan Uyanık
50	M. Günay Karnak	412	Ferit Mehmet Koçer
57	Erdal Yazıcı	413	Faruk Doğan
93	Kemal Baytaş	417	Özden Baytaş
101	Av. Rüstü Köprülü	418	Nilgün Çelen
102	Mustafa Çelenk (İst.)	428	Selahattin Yıldırım
113	Tandoğan Modan	430	Dr. Bediz Solmaz
158	Macit Çakaralmaz	431	Dr. Levent Hacıhasanoğlu
159	Ali Seyhun	433	Abidin Yalçın
162	Sedat Sarıoğlu	435	Dilek Tuncel
166	Emine Türker	439	Dr. Ferit Onat
173	Dr. Mustafa Özer	456	Mehmet Gökalp
183	Yüksel Niksarlı	460	A. Abdullah Gündüz
184	A. Neşe Koçar	461	M. Turgay Karademir
206	Yücel Fırat	468	Şerafettin Eroğlu
210	Güner Özmen	469	Halis Özmen
222	İsmet Şahin	470	Oktay Karagöz
241	Adnan Binyazar	474	Ahmet Çelenk
244	B. Hasan Karataş	475	Prof. Dr. Metin Sözen
249	Güngör Niksarlı	476	Selahattin Çiçek
252	M. Ali Çelik	477	Dr. Batuhan Yaman
257	Haydar Başsürücü	481	Nejat Ertas
263	M. Güner Özdemir	482	Dr. Kemal Avlar
300	Cem Korkmaz	483	Ayhan Yorulmaz
305	İbrahim Beydemir	486	Murat Ertural
312	M. Gıyas İkinci	495	Dr. Erdal Gündoğdu
318	Cavit Kuru	496	İlhami Erol
337	Nazım Ateş	505	Erhan Güler
339	Ali Metin Erol	507	Mehmet Yentür
349	Aynur Yazgın	509	Güner Fırat
356	Adalet Uyanık	512	Dr. Tayfun Uysal
381	Fevzi Şener	514	Yrd. Doç. Dr. Sedat Baran
383	Saadettin Koçer	535	Aydın Özben
384	Seyhan Özmen	539	Muhlis Özçelik
391	Bedrettin Gençosman	540	Mustafa Kılınç

AĞIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ ÜYE ÖDENTİ BORÇLULARI

Üye	Borç	Üye	Borç
No	Adı Soyadı	No	Adı Soyadı
Tutarı (TL)	Tutarı (TL)	Tutarı (TL)	Tutarı (TL)
13	Mevlüt Çetin Uyanık	65	Hüsamettin Ertuğrul
22	M. Ali Karakaş	99	Nadir Yılmaz
26	Fikret Tayaz	109	Y. Murat Soylu
36	B. Yıldız İrengün	116	Hüsamettin Kaya
51	Mustafa Onarlıoğlu	121	Bican Fahri Uyanık
61	Fikri Özer		